

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Alternativní způsoby financování lesního
hospodářství

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor: Bc. Jana Dandová

Vedoucí práce: doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D.

2018

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Dandová

Lesní inženýrství

Název práce

Alternativní způsoby financování lesního hospodářství

Název anglicky

Alternative methods of forestry financing

Cíle práce

Cílem práce je posoudit, zda existují alternativní a současně přijatelné možnosti pro financování sektoru lesního hospodářství.

Metodika

Práce bude vypracována podle pravidel FLD ČZU pro vypracování diplomových prací a bude pravidelně konzultována s vedoucím práce.

Bude obsahovat literární rešerši problematiky veřejných financí v lesním hospodářství s důrazem na veřejné podpory.

Abyste mohly být zhodnoceny alternativní způsoby, bude v praktické části nejprve posouzena stávající situace financování sektoru jak z národních tak evropských veřejných zdrojů (tj. konzervativní způsob). Poté budou analyzovány potenciální alternativní možnosti financování, s důrazem na následující možnosti:

přímé platby v lesním hospodářství,

financování pouze na základě kompenzací či plateb za společenské/ekosystémové služby lesa.

Přijatečnost alternativních způsobů bude vyhodnocena na základě vybraných sociologických metod (anketní šetření, přímý hloubkový rozhovor).

Doporučený rozsah práce

70 stran

Klíčová slova

veřejné podpory, alternativní zdroje financování, lesní hospodářství

Doporučené zdroje informací

HAMERNÍKOVÁ, B. – MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.

Jarský, V., Sarvašová, Z., Dobšínská, Z., Ventrubová, K., Sarvaš, M. 2014. Public support for forestry from EU funds – Cases of Czech Republic and Slovak Republic, *Journal of Forest Economics* 20(4):380-395.

JARSKÝ, V. *Veřejné finance v lesním hospodářství*. Česká zemědělská univerzita v Praze., 2005. ISBN 80-213-1386-2.

OCHRANA, F. – MAAYTOVÁ, A. – PAVEL, J. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.

Viaggi, D., Gomez y Paloma, S., Mishra, A., Raggi, M. 2013. The role of the EU Common Agricultural Policy: Assessing multiple effects in alternative policy scenarios. *Land Use Policy* 31: 99-101.

Whiteman, A., Wickramasinghe, A., Piña, L. 2015. Global trends in forest ownership, public income and expenditure on forestry and forestry employment, *Forest Ecology and Management* 352: 99-108.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 29. 6. 2016

doc. Ing. Václav Kupčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 1. 2017

prof. Ing. Marek Turčáni, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 04. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Alternativní způsoby financování lesního hospodářství*“ vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Beru na vědomí, že dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, souhlasím s jejím zveřejněním v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby

V Praze dne 18. 4. 2018

Podpis autora:

Jana Dandová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat doc. Ing. Vilém Jarský, Ph.D. za cenné rady, připomínky a trpělivost v průběhu vypracovávání mé diplomové práce.

Obsah

ABSTRAKT	8
ABSTRACT	9
1 ÚVOD.....	10
2 CÍLE.....	12
3 ROZBOR PROBLEMATIKY.....	13
3. Veřejné finance a veřejný sektor.....	13
3.1. Postavení „veřejných financí“ v systému věd.....	14
3.2. Důvody existence veřejných financí.....	14
4. Legislativa.....	15
4.1. Finanční povinnosti státu.....	17
4.2. Pravidla Ministerstva zemědělství pro poskytování finančních prostředků	17
4.3. Podmínky pro poskytnuté podpory a postup podání žádostí	17
4.4. Rozhodování o žádostech.....	19
4.5. Poskytování podpory.....	20
4.6. Odpovědnost žadatele.....	20
5. Informace o možnostech podpory.....	22
5.1. Příspěvky na hospodaření v lesích.....	22
5.2. Finanční příspěvky na vybrané myslivecké činnosti.....	24
5.3. Finanční příspěvky na lovecké psy a lovecké dravce.....	25
5.4. Dotační programy PGRLF v oblasti lesního hospodářství a zpracování dřeva.....	25
6. Poskytované přímé platby.....	27
6.1. Změny po roce 2015.....	27
6.2. Povinně splňující podmínky.....	27
6.3. Aktivní zemědělec.....	28
7. Ekosystémové služby	29
7.1. Platby	29
8. Dotační politika lesního hospodářství České republiky po roce 2013.....	31

8.1. Realizované dotace	31
8.2. Rozbor využití finančních prostředků jednotlivými kraji v odvětví lesního hospodářství	31
9. Lesnická politika.....	33
9.1. Společná lesnická politika.....	33
10. Dotační podpora lesního hospodářství do roku 2020.....	35
10.1. Základní platba.....	35
10.2. Minimální požadavky	36
10.3. Jednotlivé typy podpory.....	36
11. Inovace v lesním hospodářství.....	39
11.1. Problematika inovací.....	39
11.2. Inovační systém v lesním hospodářství.....	39
11.3. Inovační politika.....	40
11.4. Investice do lesů.....	41
11.5. Příklady vybraných inovativních přístupů.....	42
11.6. Analýza dotací na zalesnění zemědělské půdy.....	42
11.7. Podpora zalesňování.....	43
11.8. Podpora lesního hospodářství – další evropské zdroje.....	44
12. Ekonomika v lesním hospodářství.....	45
12.1. Finanční povinnosti státu vyplývá z lesního zákona.....	45
12.2. Finanční příspěvky ze státního rozpočtu v roce 2016 – například.....	46
13.METODIKA.....	48
14. VÝSLEDKY	49
15. DISKUZE	53
16. ZÁVĚRY	55
POUŽITÁ LITERATURA.....	56
SEZNAM PŘÍLOH	62
PŘÍLOHY	63
SEZNAM ZKRATEK	65
SEZNAM TABULEK	66
SEZNAM GRAFŮ	67

Abstrakt

Diplomová práce řeší problematiku financování lesnického sektoru a specificky se zaměřuje na případné alternativní možnosti. Základem je literární rešerše, na kterou navazuje anketní šetření mezi vlastníky lesů. Anketní šetření, které bylo provedeno v náhodně vybraném Jihočeském kraji. Kam bylo odesláno 60 dotazníků a zpětná vazba přišla od 32 respondentů. Vybrány byly fyzické osoby, které obdržely dotace na rok 2016. V dotazníkovém šetření bylo vytvořeno celkem 11 otázek, které se zaměřovali jak na demografické otázky (např. jak daleko bydlí od obhospodařovaného majetku) po otázky zda by měly zájem například o přímé platby jako je to v zemědělství. Důležitou částí byla literární rešerše, která se velkou část věnovala legislativě související s podporou lesního hospodářství včetně náležitostí žádostí a výpisem podpor, na které lze žádat dotace. Jelikož alternativní financování k dosud zavedenému systému je již několik let nezměněné tak část rešerše se věnuje významně i inovacím. Ve výsledcích lze pozorovat, že naprostá většina souhlasí s jednotnou dotační politikou. A poměrně velká část respondentů odpověděla, že má zájem o inovace ve financování např. o přímé platby, které lze nalézt v zemědělském sektoru.

Klíčová slova: veřejné podpory, alternativní zdroje financování, lesní hospodářství

Abstract

Diploma thesis discusses issues of forestry sector financing, specifically is focused on potential alternatives. The basis is a literary research followed by an inquiry of surveyed forest owners. The survey was carried out in randomly chosen South Bohemian region, where 60 questionnaires were sent and 32 filled out returned. Chosen individuals received a grant in year 2016. The survey consists of 11 questions which are focused on demographic questions (for example how far away one lives from cultivated land) as well as questions concerning interest in direct payment like in farming. Very important part was the literary research, which contained mostly legislation related to benefiting forest economy including necessities for requests and listing of financial aids which can be requested. Since alternative financing in so far established system has not been changed for many years, significant part of the literary research deals with innovation. In conclusion is observed that majority of respondents agrees with unified policy of subsidy. Relatively large portion of respondents is interested in innovation in financing, for example direct payments, that could be found in farming sector.

Key words: public support, alternative sources of financing, forest economy / forest farming

1. Úvod

Financování lesního hospodářství v České republice je problematické. V naší republice i ve střední Evropě se tomuto tématu, oproti financování zemědělství (viz. např. Kroupová, Malý 2010; Lapka et al. 2011; Trnková et al. 2012; Pletichová, Gebeltová 2015; Naglová, Gurtler 2016; Pělucha et. Al. 2017), věnuje pozornost převážně z odborného než-li vědeckého hlediska.

Lesnický sektor je významnou částí hospodářství Evropské unie. Tento sektor s rozlohou venkovských oblastí zabírá 91 % území 27 členských států EU, v této oblasti tvoří lesní plochy 40 % území. Přes tuto značnou část i přes své specifika není na evropské úrovni chápán lesnický sektor jako samostatné odvětví, ale spadá do odvětví evropského zemědělství nebo aktivit v souvislosti s ochranou přírody. To se odráží v koncepci hospodářských politik Evropské unie a dokumentů v oblasti fondů EU. Lesní hospodářství je součástí Společné zemědělské politiky a zčásti Regionální politiky v rámci hospodářských politik EU. Tato zmiňovaná oblast lesního hospodářství nedisponuje vlastním veřejným výdajovým programem, ale jeho pojetí je obsaženo v podmínkách ČR v dotačních programových dokumentech Ministerstva zemědělství - Program rozvoje venkova a Ministerstva životního prostředí - Operační program Životního prostředí (Špičková V., Jarský V. 2013)

Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 získala možnost pro vlastníky lesů a osob hospodařících v lese čerpat z unijních peněz k účelu financování svých projektů v oblasti například lesního hospodářství, ochrany přírody a inovací hospodářských technologií.

Financování lesnického sektoru je řešeno v několika literaturách i vědeckých pracích (Jarský 2005; Šišák, Pulkrab 2008; Sarvašová et al. 2010; Jarský 2014). Veliká část těchto prací souhlasí v tom, že financování aktivit v lesnickém sektoru je velmi nesystémové a zasluhuje revizi v souvislosti z možnou rozšířeností potenciálních zdrojů. Státy mají při rozdělování financí z evropských fondů velmi silné kompetence, díky kterým mohou prosazovat, jaké aktivity budou podporovány.

Vytváření a realizace státní lesnické politiky je tvořeno snahou jednotlivých zájmových skupin (tzv. stakeholderů) a pro každého těchto skupin může být výhodný jiný systém financování lesnického sektoru, existuje otázka, jak objektivně zhodnotit vhodnost či nevhodnost různých alternativ financování jinými inovativními formami (Jarský 2017).

Důležitým předpokladem pro fungování přidělování dotací je provádění dohledu, který provádí odborný dohled, který kontroluje zda jsou vytyčené cíle v rámci konkrétního dotačního titulu skutečně realizovány a zda jsou vynaložené finanční prostředky využity efektivně (EC 2006).

2. Cíle práce

Cílem diplomové práce je posoudit možné alternativy ke stávajícímu způsobu financování v lesním hospodářství, zejména zda se v lesním hospodářství může využít přímých plateb (podobně jako je to v zemědělském sektoru) či využití plateb za ekosystémové služby.

Metodicky je práce členěna na dvě základní části – část rešeršní a část s vlastním anketním šetřením. Rešeršní část se nejprve věnuje základním principům souvisejícím s dotační politikou - vysvětluje pojem a fungování veřejného sektoru a veřejných financí.

Důležitou část zaujímá rešerše legislativy související s podporou lesního hospodářství včetně náležitostí žádosti o podporu a vlastní charakteristika stávajících podpůrných programů realizovaných v lesnickém sektoru, kterými jsou finanční příspěvky na hospodaření v lesích, podpora na vybrané myslivecké činnosti, lovecké psy a lovecké dravce, či zdroje z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu z národní úrovně nebo evropské dotační prostředky poskytované prostřednictvím zejména Programu rozvoje venkova. Jelikož alternativy k stávajícímu systému financování je možno chápat jako významnou inovaci dotační politiky, je část rešerše věnována i inovacím.

Postup anketního šetření je popsán v samostatné kapitole Metodika.

V rámci šetření byla stanovena následující hypotéza:

Podstatná část oslovených vlastníků lesa bude preferovat poskytování přímých plateb na plochu lesa oproti stávajícímu dotačnímu systému.

3. Veřejný sektor a veřejné finance

V demokratických zemích je moderní ekonomika nazývána ekonomikou smíšenou. Ekonomika demokratických států obsahuje jak soukromé firmy, tak i vládní podniky (Stiglitz 1997). Chování soukromého sektoru významně ovlivňuje vláda, záměrně i neuvědoměle, pomocí daní a regulačních opatření a dotací. Právě takové ekonomice se říká smíšená, popisuje smíšenou ekonomiku jako historicky vzniklý kompromis mezi ortodoxním pojetím úlohy a významu tržní regulace a objektivní potřebu korekcí tržních selhání prostřednictvím vlády (Musgrave 1994).

(Hamerníková – Kubátová 1999) ji definují jako typ ekonomického systému založeného na koexistenci soukromého a veřejného sektoru, nebo různých forem vlastnictví a dvou rozdílných mechanismů koordinace ekonomických aktivit: tržního a veřejného - prostřednictvím veřejných nebo vládních institucí. Veřejná ekonomika je oblast, která zahrnuje činnost a vztahy mezi různými subjekty, z nichž významnou úlohu hraje stát a jeho orgány a municipality různého typu. Oblast veřejného sektoru se řídí specifickými pravidly a principy rozhodování, které nejsou podmíněny pouze charakterem vlastnictví nebo tržním mechanismem, ale především zásadami veřejné volby, zásadami kolektivního vyjednávání občanů v politickém procesu. Tento sektor (ať už na centrální, nebo na regionální či místní úrovni) zahrnuje instituce a organizace zabývající se specifickými produkcemi a poskytováním určitých statků nebo redistribucí. Specifickým ukazatelem institucí a organizací veřejného sektoru je skutečnost, že jsou financovány buď částečně nebo úplně z veřejných prostředků, a jsou napojeny na fiskální systém a na veřejnou rozpočtovou soustavu. Ve spousta pracích, se uveřejňuje, že pojem veřejný sektor slouží k označení určité části národního hospodářství. Ve veřejném sektoru jsou nejdůležitější kritéria vlastnictví a financování (Duben 1996).

Podle vlastnictví se národní hospodářství člení např. 1) na soukromý sektor, ve kterém je přesně konkrétně definována fyzická nebo právnická osoba jako konkrétní vlastník, který je z titulu vlastnictví kompletní o svém vlastnictví rozhodovat, ale také nést důsledky svého rozhodování. 2) veřejný sektor, ve kterém je vlastníkem některý ze subjektů veřejné správy. Z hlediska vlastnictví se pak tento sektor člení na státní sektor a samosprávný sektor. Provoz a rozvoj se v národním hospodářství člení na ziskový sektor a neziskový sektor podle kritéria financování. Pro subjekty ve veřejném sektoru je typický způsob financování, který se děje buď z veřejných financí, které jsou získávány do příjmových kapitol veřejných rozpočtů a to především cestou daní. Výše financování

z veřejných financí je buď rovna nákladům těchto subjektů nebo je nižší než jejich náklady (Jarský 2005).

Veřejné finance modernějším pojmem, sloužícím k označení specifických finančních vztahů a operací, probíhajících v rámci ekonomického systému mezi autoritami (orgány a institucemi) tzv. veřejné správy na straně jedné, a ostatními subjekty na straně druhé (tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod.). Obsahem zmíněných specifických finančních vztahů a operací jsou tzv. veřejné zabezpečení určitých statků; profinancování určitých transferů; stimulace ekonomických subjektů k určitému chování např. k ekologickému chování formou dotací, pokut a daní (Hamerníková 2010).

3.1. Postavení „veřejných financí“ v systému věd

Různé vědy jsou specifické tím, co zkoumají a tím se od sebe jednotlivě liší. Každá věda, aby mohla hovořit o zkoumaných problémech, má svoje pojmy. K pojům, které „veřejné finance“ používají, patří například „daně“, „veřejné výdaje“, „veřejný rozpočet“. Pod pojmem „daně“ se zahrnují všechny daně např. daň z příjmů fyzických osob, daň z přidané hodnoty atd. Pod pojmem „veřejné výdaje“ jsou chápány výdaje ze státního rozpočtu, rozpočtu obcí, rozpočtu samospráv atd. (Hamerníková, Maaytová a kol. 2010).

3.2. Důvody existence veřejných financí

Pojem veřejné finance existuje z důvodu z mnoha důvodů, jedním z nich je selhávání trhu. Tržní selhání definovali (Blanco V., Brown C., Rounsevell M. 2010) jako selhání, které se zakládá na takové situaci, v níž podmínky nezbytné pro dosažení tržně efektivního řešení neexistují, nebo jsou tak či onak porušovány. Podle Stiglitze (1997) je známo šest důležitých okolností (selhání trhu), které mohou znemožnit dosažení paretoovsky optimálního rozdělení zdrojů, proto jsou důvodem k vládním zásahům do ekonomiky. Sem se řadí selhání konkurence, neúplné trhy, veřejné statky, nedostatek informací, externality, nezaměstnanost, inflace a nerovnováha. Důvody tržního selhání se dají rozdělit na mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické. Mikroekonomické příčiny selhání trhu jsou důsledkem porušení zásad optimální alokace

zdrojů. Znamená to například, že není produkováno maximální množství statků nebo tyto statky nemají optimální strukturu nebo tyto statky nejsou produkovány s minimálními náklady. K nejčastějším příčinám selhání patří různé formy nedokonalé konkurence; neúplná informovanost; výskyt veřejných statků; výskyt externalit. Makroekonomické příčiny selhání trhu souvisejí s dosažením stability ekonomického systému. Ke klíčovým makroekonomickým cílům patří vysoká úroveň produktu rychlé tempo. Můžeme k nim řadit i vysokou úroveň zaměstnanosti a nízkou nedobrovolnou nezaměstnanost nebo stabilita cenové hladiny v podmínkách volných trhů (Hamerníková 1996).

4. Legislativa

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a změně a doplnění některých zákonů je základní normou, která upravuje také i možnosti financování lesního hospodářství. V tomto zákoně je část upravující možnost účasti státu na dění v lesním hospodářství a to právě formou právně nenárokovatelné státní podpory, kterou by měl stát uplatňovat především z důvodu obecně prospěšných funkcí lesů. Podrobnosti jsou uvedeny v hlavě 7 Podpora hospodaření v lesích §46.

- 1) Stát podporuje hospodaření v lesích poskytováním služeb nebo finančních příspěvků.

Finanční příspěvky mohou být poskytnuty zejména na:

- a) ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese,
- b) výchovu porostů do 40 let věku porostu, zvyšování podílu stabilizačních a melioračních dřevin,
- c) zvyšování podílu stabilizačních a melioračních dřevin,
- d) opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů,
- e) opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou (rekonstrukce nebo přeměna porostu),
- f) opatření k zalesnění v horských polohách
- g) ochranu lesa,
- h) opatření k zajištění mimoprodukčních funkcí lesa,

- i) opatření k zajištění proti lesním hmyzím škůdcům opatření při jiných mimořádných okolnostech a nepředvídatelných škodách ohrožujících stav lesů, přesahujících možnosti vlastníka lesa,
 - j) podporu sdružování vlastníků lesa a podporu hospodaření ve sdružených lesích vlastníků malých výměr,
 - k) k vyhotovení plánů.
- 1) O poskytování služeb nebo finančních příspěvků rozhoduje ministerstvo (kraj)
 - 2) Na poskytnutí služeb nebo finančního příspěvku není právní nárok. Získá-li vlastník lesa finanční příspěvek na základě uvedení nesprávných údajů nebo použije-li ho na jiný účel než na který byl finanční příspěvek poskytnut, je povinen celý finanční příspěvek vrátit.
 - 3) Finanční příspěvek může být poskytnut také ze Státního fondu životního prostředí, nebyl-li na stejný účel poskytnut podle tohoto zákona.
 - 4) Vláda připraví každoročně závazná pravidla poskytování finančních příspěvků a způsoby kontroly jejich využití, která jsou přílohou státního rozpočtu.

Stát poskytuje vlastníkům lesů i určité služby. Dvě hlavní služby spočívají i v poskytování tzv. letecké hasičské služby a lesní ochranné služby.

Ministerstvo zemědělství poskytuje lesní hasičskou službu, která ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru. Tato služba je poskytována v době zvýšeného nebezpečí požárů.

Lesní ochranná služba je zajišťována Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Jíloviště Strnady. Služba spočívá v poradenství, vztahujícím se ke škodlivým činitelům v lese, a je poskytována jak vlastníkům lesa, tak i orgánům státní správy lesů. V posledních letech je využívána z důvodu výskytu a rozšiřování škůdců, kteří u nás nebyli zcela běžní a jejichž rozpoznání činí vlastníkům lesů, ale i zaměstnancům státní správy lesů značné potíže. Rozsah služeb se řídí potřebou a finančními možnostmi státu. Když nejde o podporu či příspěvky poskytované na základě lesního zákona, je v této souvislosti třeba zmínit i příspěvky (podpory) z prostředků Evropské unie, které jsou poskytovány na základě unijních nařízení a na základě nařízení vlády České republiky vydaných k jejich provedení. Tyto příspěvky (z fondů) jsou poskytovány prostřednictvím Státního zemědělského a intervenčního fondu, který má na území ČR svá územní pracoviště a u něhož se podávají žádosti o příspěvky. V rámci efektivního využívání podpor z veřejných zdrojů (státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí,

fondy EU) je nutné zajistit, aby byl jeden účel podporován z veřejných zdrojů. Státní fond životního prostředí je státní organizací zřízenou zákonem č.388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky. Vzhledem k vnitřním předpisům EU je nutné jakoukoliv státní pomoc před jejím poskytnutím nechat schválit (notifikovat) co do výše finančních prostředků a účelu jejich poskytnutí, aby bylo vyloučeno zasahování státu do konkurenceschopnosti na trhu EU. Podmínky pro přiznání příspěvků musí být zveřejňovány u příspěvků ze státního rozpočtu v zákoně o státním rozpočtu na běžný rok, dále u příspěvků poskytovaných kraji v pravidlech krajů a u příspěvků poskytovaných Státním zemědělským a intervenčním fondem v příslušném nařízení vlády. Pravidla pro poskytování příspěvků kraji nejsou jednotná. Každý kraj vydává pro své území každoročně samostatná pravidla (Drobník, Dvořák, 2010).

4.1. Finanční povinnosti státu

V lesním zákoně se nachází části, ve kterých se ukládá povinnost splnit náhradu újmy a zvýšených nákladů státem v případech, kdy dochází k omezování vlastnických práv. V praxi se jedná např. o meliorační a zpevňující dřeviny (§24), náklady na zpracování lesních hospodářských osnov (§26), ochrana lesa (proti kalamitnímu škůdci mníšce) (§32), melioraci a hrazení bystřin (§35), náklady na činnost odborného lesního hospodáře (§37), (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.2. Pravidla Ministerstva zemědělství pro poskytování finančních prostředků

Pravidla Ministerstva zemědělství dovolují využití finančních prostředků (dále jen „podpora“) k úhradě části výdajů na poradenskou činnost a zvyšování odborné úrovně vlastníků lesů či nájemců lesa podle § 46 odst. 2 písm. f) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“). O poskytnutí podpory rozhoduje Ministerstvo zemědělství (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.3. Podmínky pro poskytnutí podpory a postup podání žádost

- a) Podporu lze poskytnout fyzické nebo právnické osobě, která je vlastníkem lesa nebo osobou, na kterou se s v souladu s § 58 zákona o lesích vztahují práva a povinnosti vlastníka lesa (dále jen „žadatel“)

- b) Žadatelem o podporu může být pouze subjekt, který si vybral svého odborného lesního hospodáře sám podle § 37 odst. 3 zákona o lesích.
- c) Žadatelem o podporu nemůže být právnická osoba s právem hospodařit s majetkem státu.
- d) O poskytnutí podpory rozhoduje ministerstvo na základě přijaté žádosti o poskytnutí podpory (dále jen „žádost“).
- e) Žadatel může v daném kalendářním roce podat žádost pouze na jedno z témat uvedených v příloze č. 3. Zároveň žadatel může na jedno téma žádat pouze jednou za dobu platnosti Pravidel.
- f) Žadatel předkládá žádost, jejíž vzor je uveden v příloze č. 1
- g) V případě, že žadatel hospodář podle schváleného lesního hospodářského plánu, uvede v žádosti kód a název lesního hospodářského celku a dobu, na kterou je lesní hospodářský plán zpracován.
- h) V případě, že žadatel hospodář v souladu s převzatou lesní hospodářskou osnovou, uvede v žádosti kód lesního hospodářského celku, dobu, na kterou je lesní hospodářská osnova zpracována a číslo licence odborného lesního hospodáře. Spolu s žádostí předloží žadatel kopii smlouvy s odborným lesním hospodářem o výkonu činnosti dle § 37 odst. 3 zákona o lesích.
- i) Pokud je žadatelem nájemce či pachtýř, musí být k žádosti přiložena kopie nájemní nebo pachtovní smlouvy a souhlas vlastníka lesa s poskytnutím podpory nájemci nebo pachtýři.
- j) Pokud je žadatelem vypůjčitel, musí být k žádosti přiložena kopie smlouvy o vypůjčce a souhlas vlastníka lesa s poskytnutím podpory vypůjčiteli.
- k) Poradenská služba může být provedena pouze osobou, která je vedena v Registru poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství v oblasti akreditace lesnictví příp. rostlinolékařství podoblast rostlinolékařství v lesnictví (dále jen „poradce“). Poradce musí mít platný certifikát.
- l) Žadatel je povinen uzavřít s poradcem smlouvu dle závazného vzoru.
- m) Žádost se podává Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
- n) Přijímání žádostí je v prvním roce platnosti pravidel zahájeno patnáctý pracovní den ode dne, kdy Pravidla nabyly účinnosti. V následujících letech vždy 1. ledna příslušného roku. Každou žádost doplní ÚHÚL datem, hodinou a minutou přijetí a žádost zaregistruje. Zjistí-li ÚHÚL, že žádost je neúplná nebo obsahuje nesprávně

vyplněné údaje, vyzve žadatele k opravě nebo doplnění nedostatků žádosti v termínu do 15 kalendářních dnů.

- o) Podpora je poskytována ve výši 80 % výdajů spojených s uskutečněnou poradenskou službou. Maximální výše podpory činí 40 000 Kč za jednu poradenskou službu v příslušném roce. Podpora je poskytována jednorázově, poskytovatel nepřipouští zálohové plnění.
- p) Podporu lze poskytnout pouze na neinvestiční výdaje.
- q) Podpora je poskytována v režimu de minimis podle nařízení Komise (EU) č.1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis (Úř. Věst. L 352, 24. 12. 2013, s. 1). Žadatel je povinen předložit čestné prohlášení k podpoře v režimu de minimis, které je součástí žádosti.
- r) Podporu lze poskytnout žadateli, se kterým nebylo zahájeno insolvenční řízení podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, případně není k likvidaci.
- s) Podporu lze poskytnout žadateli, který na stejné způsobilé výdaje neobdržel jinou podporu z jiných veřejných zdrojů včetně fondů Evropské unie.
- t) Pro objektivní posouzení žádosti si může ÚHÚL nebo ministerstvo vyžádat doplňující údaje a doklady.
- u) Na podávání a vyřizování žádostí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.4. Rozhodování o žádostech

- a) O žádostech se rozhoduje podle disponibilních finančních zdrojů ve vazbě na datum a čas registrace žádosti.
- b) V případě, že nejsou splněny podmínky Pravidel nebo dojde k vyčerpání disponibilních prostředků ministerstva v daném roce, poskytovatel žádost zamítne.
- c) Rozhodnutí se vyhotovuje ve čtyřech stejnopisech, z nichž jeden výtisk disponibilních prostředků ministerstva, který rozhodnutí vydal, z toho jeden výtisk předá odboru účetnictví a statistiky k proplacení a jeden výtisk obdrží ÚHÚL. Podpora se zaokrouhluje na celé koruny dolů.
- d) Na rozhodnutí o poskytnutí podpory se nevztahují obecné předpisy o správním řízení (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.5. Poskytování podpory

- a) Ministerstvo podporu poskytne, jestliže jsou splněny podmínky a lhůty stanovené rozhodnutím
- b) Žadatel zašle ÚHÚL originál smlouvy uzavřené mezi žadatelem a poradcem včetně zprávy o provedené poradenské službě a kopie účetních či daňových dokladů spolu s kopií výpisu z bankovního účtu žadatele prokazující uhrazení realizované poradenské činnosti podle smlouvy uzavřené mezi žadatelem a poradcem do 30 dnů od poskytnutí poradenské služby nejpozději však do 31. října příslušného roku.
- c) Dojde-li poskytovatel k závěru, že podmínky pro poskytnutí podpory nejsou splněny, sdělí to písemně žadateli spolu s důvody, pro které nelze podporou poskytnout, případně vyzve žadatele k doplnění.
- d) U poskytované podpory lze uplatnit odpočet daně podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Poskytovaná podpora se hraří v úrovni včetně daně z přidané hodnoty. V případě, že žadatel není plátcem daně z přidané hodnoty nebo je plátcem daně z přidané hodnoty a neuplatňuje nárok na odpočet daně z přidané hodnoty u přijatého plnění, uvádí výši nákladů včetně daně z přidané hodnoty. Žadatel, který je plátcem daně z přidané hodnoty a uplatňuje nárok na odpočet daně z přidané hodnoty v plné výši u přijatého plnění, uvádí výši nákladů bez daně z přidané hodnoty. Žadatel, který je plátcem daně z přidané hodnoty a uplatňuje nárok na odpočet daně z přidané hodnoty v částečné výši přijatého plnění, uvádí nákladů bez daně z přidané hodnoty na vstupu, u které si nemůže uplatnit nárok na odpočet daně z přidané hodnoty.
- e) Pro účely podpory není uznatelný výdaj, který nebyl uhrazen z bankovního účtu žadatele uvedeného v žádosti.
- f) Finanční vypořádání podpory se provádí podle příslušných právních předpisů (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.6. Odpovědnost žadatele

- a) Pokud v období od podání žádosti do doby před vydáním rozhodnutí o poskytnutí podpory (dále jen „rozhodnutí“) dojde ke změnám, je žadatel povinen bez prodlení oznámit změny ÚHÚL a doložit je.

- b) Žadatel odpovídá za to, že účel, na který mu byla poskytnuta podpora, splní do termínu, který je stanoven v rozhodnutí, nejpozději však do 31. října příslušného roku.
- c) V případě zjištění, že byla poskytnuta podpora na základě uvedení neúplných nebo nepravdivých údajů, vrátí žadatel neoprávněně použité prostředky na příslušný účet ministerstva, a dále může být zahájeno řízení o odnětí podpory podle § 15 zákona o rozpočtových pravidlech.
- d) V případě zjištění porušení rozpočtové kázně podle § 44 zákona o rozpočtových pravidlech vrátí žadatel neoprávněně použité nebo zadržené prostředky včetně penále na účet uvedený v rozhodnutí finančního úřadu. Současně je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit ministerstvu, útvaru, který vydal rozhodnutí.
- e) Změny, které nastanou proti skutečnostem uvedeným v rozhodnutí, je příjemce podpory povinen neprodleně oznámit ministerstvu, útvaru, který vydal rozhodnutí.
- f) Žadatel je povinen akceptovat zveřejnění údajů vyplývajících z rozhodnutí v rozsahu: jméno a příjmení (obchodní firma nebo název), rok narození a adresa místa trvalého pobytu nebo adresa místa podnikání (adresa sídla právnické osoby), identifikační číslo, výše a účel poskytnuté podpory.
- g) Žadatel je povinen umožnit kontrolu podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo zemědělství 2016).

4.7. Kompenzace (náhrady) za poškozování lesa

Dojde-li v návaznosti na provádění výstavby k přerušení souvislosti ucelených lesních částí, lesních cest nebo jiných objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese, je ten, kdo je způsobil, povinen osobě, které ji tím vznikly. Ustanovení o ekologické újmě podle zvláštních předpisů. Právní nárok vlastníka lesa je doplněn v lesním zákoně i o nárok na zvýšené náklady, pokud mu vzniknou v důsledku přerušení souvislosti ucelených lesních částí, lesních cest nebo jiných objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese ((Drobník, J., Dvořák, P., 2010).

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, kterým byla provedena transpozice směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/35/ES do práva České republiky, nezahrnuje do pojmu ekologické újmy § 2

újmou na lesích. Přesto se může tento zákon uplatnit na určité ztráty na lesích, a to zejména v případě újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin, na přírodních stanovištích (nepříznivé změny na lesních porostech a pozemcích) a na půdě (znečištění), kterou jsou součástími lesa podle definice uvedené v § 2. písm. A) lesního zákona. V podstatě se jedná o formulaci, z níž plyne pro vlastníka lesa právo na tzv. ušlý zisk. Ušlý zisk představuje to, co by poškozenému v důsledku způsobené škody ušlo, tedy majetkovou újmu spočívající v nerozmnožení majetku, které by bylo možno se zřetelem k pravidelnému běhu věcí očekávat. V obchodních vztazích je dána možnost, aby poškozený namísto zisku skutečně ušlého v daném případě požadoval náhradu zisku obvykle dosahovaného v okruhu podnikání, němž podniká a jde-li o mezinárodní obchod, přihlíží se k výši zisku zpravidla dosahovaného státu, kde má sídlo nebo místo podnikání, popř. bydliště oprávněný. Ministerstvo zemědělství v dohodě s Ministerstvem financí vydalo vyhlášku č. 81/1996 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na produkčních funkcích lesa. Po analýze této vyhlášky a na základě poznatků získaných z její aplikace vznikla potřeba tuto právní úpravu aktualizovat a proto byla následně vydána vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích, která současně zrušila vyhlášku přechozí (Drobník, Dvořák, 2010).

5. Informace o možnostech podpory

5.1. Příspěvky na hospodaření v lesích

Právními základy pro finanční příspěvky na hospodaření v lesích jsou § 46 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesního zákona), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lesní zákon“) a nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvky na ekologické a přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese zahrnuje vyklizování nebo přibližování dříví lanovkou nebo koněm v lesním porostu. Přibližování dříví sortimentní metodou na odvozní místo bez vlečení dřeva stroji s celkovou hmotností do 10 tun. Likvidaci klestu štěpkováním nebo drcením při obnově lesa s rozptýlením hmoty v obnovovaném porostu. A vyklizování nebo přibližování dříví železným koněm v lesním porostu. Příspěvky poskytuje Ministerstvo životního prostředí (v lesích na území

národních parků a jejich ochranných pásem), Ministerstvo obrany (ve vojenských lesích) a Ministerstvo zemědělství (v ostatních lesích, které nejsou ve vlastnictví státu).

Příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku obsahuje přirozenou obnovu, umělou obnovu sítí, umělou obnovu sadbou první nebo opakovanou. Dále zajištění lesních porostů v zákonné lhůtě, přeměna porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou nebo rekonstrukce porostů po škodách a výchova lesních porostů do 40 let věku. Příspěvky poskytuje Ministerstvo obrany (ve vojenských lesích) a Ministerstvo zemědělství (v ostatních lesích, které nejsou ve vlastnictví státu, nejsou na území národních parků a jejich ochranných pásem ani v pásmu ohrožení pod vlivem imisí A,B) . Poskytovaný příspěvek na zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin dále jen „MZD“. Předmětem příspěvku je přirozená obnova MZD, umělá obnova MZD sítí, umělá obnova sadbou první a nebo opakovanou. Dále zajištění lesních porostů MZD v zákonné lhůtě, přeměna porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou nebo rekonstrukce porostů po škodách. Výchova lesních porostů do 40 let věku, zřizování nových oplocenek a individuální ochrana sazenic MZD proti zvěři. Tyto příspěvky poskytuje Ministerstvo životního prostředí (v lesích na území národních parků a jejich ochranných pásem), (Drobník, J., Dvořák, P., 2010).

Finanční příspěvek na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů jako je přirozená obnova, umělá obnova sítí, umělá obnova sadbou první a opakovanou. Ochranu lesních porostů do stádia jejich zajištění, zřizování nových oplocenek vždy při celkovém zastoupení náhradních dřevin (smrk pichlavý, bříze, modřín, borovice kleč) v obnovovaných částech porostních skupin od 0 % (včetně) do 40 % (včetně) nebo při věku vyšším než je 45 let. Dále také zlepšování kvality lesní půdy hnojením k jednotlivým sazenicím při výsadbě a výchově lesních porostů do 40 let věku které poskytuje Ministerstvo obrany (ve vojenských lesích v pásmech imisního ohrožení A,B) a nebo Ministerstvo zemědělství (v ostatních lesích v pásmu imisního ohrožení A,B, které nejsou ve vlastnictví státu). Příspěvek na podporu sdružování vlastníků lesů a podporu hospodaření ve sdružených lesích vlastníků malých výměr je diferencována podle velikosti sdruženého lesního majetku: od 150 do 500 hektarů, nad 500 a do 1000 hektarů a nad 1000 hektarů podpora je poskytována v režimu de minimis. Tuto podporu poskytuje Ministerstvo životního prostředí v lesích na území národních parků a jejich ochranný pásem a nebo Ministerstvo vnitra ve vojenských lesích. Finanční příspěvek se také poskytuje na vyhotovení lesních hospodářských plánů (dále LHP) za podmínky poskytnutí dat LHP v digitální formě pro státní správy lesů.

Zpracovaný a schválený LHP s pravomocně povolenými výjimkami z lesního zákona (jsou-li součástí LHP) předaný v digitální formě do datového skladu organizační složky státu zřízené Ministerstvem zemědělství (=Ústav pro hospodářskou úpravu lesů). Tuto finanční podporu poskytuje Ministerstvo životního prostředí pokud se jedná o lesy na území národních parků a jejich ochranných pásmech nebo Ministerstvo obrany jedná-li se o vojenské lesy. Ministerstvo zemědělství poskytuje finanční podporu v lesích, které nejsou ve vlastnictví státu). Také se poskytuje finanční příspěvek na ztížené hospodaření ve vojenských lesích. Jedná se o lesy, které jsou v režimu objektů důležitých pro obranu státu. Tato podpora je poskytována v režimu de minimis. U vojenských lesů i které nejsou ve vlastnictví státu je tato podpora poskytována Ministerstvem obrany.

Podací místa pro podání registrace žadatele i žádosti žadatele jsou u lesů v národních parcích a jejich ochranných pásmech Ministerstvo životního prostředí, pro vojenské lesy je to Ministerstvo obrany a pro ostatní lesy je to krajský úřad (Drobník, J., Dvořák, P., 2010).

5.2. Finanční příspěvky na vybrané myslivecké činnosti

Právním základem je § 62 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů. Poskytuje se finanční příspěvek na zlepšování životního prostředí zvěře. Předmětem příspěvku je založení nebo údržba políček pro zvěř o maximální výměře 1 ha a zřizování napajedel pro zvěř. Pořízení a instalace nebo výroba a instalace nových betonových nor na lov lišek, nových hnízdních budek pro vodní ptáky, kteří jsou zvěří a nových stacionárních a mobilních odchyťových zařízení na prasata divoká. Pořízení a instalace nebo výroba a instalace nových lapacích zařízení splňujících podmínky zákona o myslivosti. Tyto finanční příspěvky poskytuje pouze Ministerstvo zemědělství. Poskytovaný příspěvek na podporu ohrožených druhů zvěře a zajíce polního zahrnuje vypuštění nakoupených nebo odchovaných jedinců ohrožených druhů zvěře (tetřev hlušec, tetřevka obecná, koroptev polní v lokalitách jejich přirozeného výskytu. Také vypuštění nakoupených nebo odchovaných jedinců zajíce polního v lokalitách jeho přirozeného výskytu a pořízení a umístění nebo výroba a umístění nových přenosných přístřešků pro koroptve polní, které poskytuje Ministerstvo zemědělství. Finanční podpora na oborní chovy zvěře se vzácnými druhy nebo poddruhy (koza bezoárová, jelen

bílý) poskytující Ministerstvo zemědělství. Finanční příspěvek na preventivní veterinárně léčebné akce a zdolávání nákaz v chovech zvířete. Nákup a aplikace medikovaných premixů pro léčbu parazitóz u spárkaté zvířete. Laboratorně provedené veterinární vyšetření směřující ke zjišťování nákaz v chovech zvířete s výjimkou sérologických, virologických a parazitologických vyšetření nákaz hrazených Státní veterinární správou, hrazeno Ministerstvem zemědělství (Drobník, J., Dvořák, P., 2010).

5.3. Finanční příspěvky na lovecké psy a lovecké dravce

Příspěvek na chov a výcvik národních plemen loveckých psů se poskytovaný na úspěšně vykonanou zkoušku psy z výkonu u plemen psů český teriér nebo český fousek. Tuto finanční podporu poskytuje Ministerstvo zemědělství. Finanční příspěvek poskytovaný na chov a výcvik loveckých dravců. Na úspěšný odchov loveckého dravce vyvedeného z umělého chovu jestřába lesního, sokola stěhovavého, raroha velkého nebo orla skalního. Poskytovatelem příspěvku je Ministerstvo zemědělství (Drobník, J., Dvořák, P., 2010).

5.4. Dotační programy PGRLF v oblasti lesního hospodářství a zpracování dřeva

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF) nabízí držitelům lesů i podnikatelům v lesním hospodářství a ve zpracování dřeva řadu finančních nástrojů spočívajících v podpoře úroků z komerčních úvěrů, v zajištění komerčních úvěrů, v podpoře pojištění i v přímém poskytování investičních a provozních úvěrů.

Podpora úroků je poskytována z programů Lesní hospodář, Zpracovatel dřeva a Lesní školkař. K podpoře pojištění slouží programy Pojištění lesních porostů a Pojištění produkce lesních školek. Portfolio finančních nástrojů pak doplňují programy Zajištění úvěrů, Investiční úvěry a Provozní úvěry. Podpora od PGRLF je poskytována v režimu *de minimis*, což znamená, že celková výše všech podpor poskytnutých v tomto režimu jedné osobě nesmí za současné a dvě předcházející účetní období přesáhnout 15 000 EUR v případě zemědělské prvovýroby nebo 200 000 EUR v případě lesnictví, zpracování dřeva a zpracování zemědělských produktů.

Program LESNÍ HOSPODÁŘ je určen obcím a podnikatelům v lesním hospodářství (tedy držitelům lesa i dodavatelům lesnických služeb).

Program ZPRACOVATEL DŘEVA je také určen obcím a dále všem podnikatelům zabývajícím se pilařskou výrobou, impregnací dřeva, výrobou dých a desek na bázi dřeva, výrobou ostatních výrobků stavebního truhlářství a tesařství nebo výrobou palivového nebo lisovaného dřeva.

Program LESNÍ ŠKOLKAŘ je určen všem podnikatelům, kteří jsou držiteli příslušné licence a provozují lesní školkařskou činnost na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. Všechny tři programy spočívají v dotaci max. 5% úroků z úvěrů (zbývající úrokové zatížení žadatele musí činit alespoň 0,5 %). Okruh podporovaných investic ve všech třech programech je dostatečně široký a zahrnuje i použité stroje a zařízení. Žádosti o podporu se přijímají průběžně.

Program POJIŠTĚNÍ LESNÍCH POROSTŮ je určen obcím a podnikatelům, kteří jsou držiteli lesa a uzavřeli pojištění lesních porostů proti škodám způsobeným požárem nebo abiotickými činiteli. Žádosti o podporu se přijímají každoročně od 1. ledna do 30. října. Maximální výše podpory činí 30 % nákladů uhrazených v příslušném roce na pojištění lesních porostů.

Program POJIŠTĚNÍ PRODUKCE LESNÍCH ŠKOLEK je určen všem podnikatelům, kteří jsou držiteli příslušné licence a uzavřeli pojištění sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách proti krupobití, požáru, vichřici, záplavě, povodni, mrazu, sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemin, vyzimování, jarnímu mrazu nebo vymrzání. Žádosti o podporu se přijímají každoročně od 1. srpna do 1. listopadu. Maximální výše podpory činí 50 % nákladů uhrazených v příslušném roce na pojištění produkce lesních školek.

Program ZAJIŠTĚNÍ ÚVĚRŮ je určen stejnému okruhu osob, jako předchozí finanční nástroje. Podpora má podobu poskytnutí záruky od PGRLF za investiční úvěry poskytnuté soukromými bankami na projekty v oblasti zemědělské prvovýroby (včetně lesní školkařské činnosti), lesního hospodářství nebo zpracování dřeva. Za toto ručení se na základě ratingového ocenění žadatele stanoví a každoročně platí cena, která ale může být na základě žádosti žadatele prominuta jako podpora poskytnutá v režimu *de minimis*. Žádosti o tuto podporu se přijímají průběžně.

Programy INVESTIČNÍ ÚVĚRY a PROVOZNÍ ÚVĚRY jsou také k dispozici všem výše zmíněným osobám a spočívají v přímém poskytnutí úročeného úvěru od PGRLF, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, s lesním hospodářstvím nebo se zpracováním dřeva. Výhodou těchto úvěrů je možnost odkladu první splátky (u investičních úvěrů až o rok, u provozních úvěrů max.

o půl roku) a dále možnost jednorázového snížení jistiny úvěru až o 15 000 EUR (max. však do 50 % výše úvěru) v režimu *de minimis* (Ministerstvo zemědělství, 2018).

6. Poskytované přímé platby

6.1. Změny po roce 2015

Od roku 2015 reformovaná Společná zemědělská politika (SZP) obsahuje řadu nových prvků, které v předchozích letech nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány. Nově se zavedl pojem aktivní zemědělec jako základní podmínka pro poskytování přímých plateb. Se zaměřením reformované SZP na ty, co zemědělství provozují jako aktivní činnost, souvisí další zavedená podmínka, a to povinnost žadatele o přímé platby být evidován v evidenci zemědělského podnikatele podle zákona o zemědělství (případně být organizační složkou státu). Dalším zásadním prvkem přímých plateb se stalo tzv. ozelenění, implementované jako platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Cílem ozelenění je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. V souladu s dlouhodobou strategií zemědělské politiky České republiky se podporují vybrané citlivé sektory s ohledem na jejich hospodářský význam a příspěvek k zaměstnanosti na venkově prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci. V rámci systému přímých plateb se jedná o jediný nástroj, který umožňuje zacílit specificky na sektor a podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj tedy zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“. Prostřednictvím platby pro mladé zemědělce se v maximální možné výši podporuje tato věková skupina s cílem provedení generační obměny na venkově (Štanglerová, 2016).

6.2. Povinně splňující podmínky

Být zemědělským podnikatelem dle § 2e až 2 ha zákona o zemědělství nebo organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, po dobu trvání podmínek způsobilosti příslušné podpory/opatření (tzn. po dobu platnosti dotačních podmínek). Splňovat podmínku aktivního zemědělce po dobu trvání podmínek způsobilosti příslušné podpory/opatření (tzn. po dobu platnosti dotačních podmínek), uvést v Jednotné žádosti

veškerou obhospodařovanou zemědělskou půdu, obhospodařovat půdu evidovanou na něj v LPIS, dodržovat podmínky CC po celý kalendářní rok na veškeré obhospodařované zemědělské půdě, zakreslit DPB, kterých se žádost o podporu týká, do mapy DPB v měřítku 1:10 000 nebo podrobnějším a přiložit tuto mapu k Jednotné žádosti u všech opatření na plochu (Štanglerová, 2016).

6.3. Aktivní zemědělec

Plnění podmínky aktivního zemědělce po dobu trvání podmínek způsobilosti příslušné podpory/opatření tzn. po dobu platnosti dotačních podmínek. Plnění podmínek zemědělského podnikatele po dobu trvání podmínek způsobilosti příslušné podpory/opatření tzn. po dobu platnosti dotačních podmínek. Účelem podmínky aktivního zemědělce je lepší zacílení dotací vyloučením těch žadatelů, kteří nemají (nebo jen v minimálním rozsahu) zemědělské aktivity. Posuzování podmínky aktivního zemědělce se týká žadatelů o přímé platby a některých plateb v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na období 2014-2020, konkrétně se týká opatření Ekologické zemědělství, Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními znevýhodněními a Dobré životní podmínky zvířat. Zemědělská činnost pro účely aktivního zemědělce zahrnuje rostlinou výrobu včetně chmelařství, ovocnářství, vinohradnictví, pěstování zeleniny, hub, okrasných květin, dřevin, léčivých a aromatických rostlin na pozemcích vlastních nebo pronajatých popř. provozovanou i bez pozemků. Živočišnou výrobu, tj. chov hospodářských a jiných zvířat a živočichů za účelem výroby potravin pro lidskou výživu, surovin pro další využití či zpracování, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní, s výjimkou chovu koní bez současného vlastnictví nebo nájmu zemědělské půdy. Prodej, úpravu a zpracování pouze vlastní produkce zemědělské výroby (zpracování vlastního masa, mléka pod.) která spadá do vymezení zemědělské produkce dle přílohy I Smlouvy o fungování Evropské unie, výrobu školkařských výpěstků. Dále produkce chovných a plemenných zvířat jejich genetického potenciálu, výrobu osiv a sadby. A poskytování příležitostných prací nebo výkonů za účelem údržby zemědělských ploch, při nichž se využívají prostředky nebo zařízení sloužící vlastní zemědělské výrobě. Zemědělská činnost pro účely aktivního zemědělce nezahrnuje prodej, úpravu a zpracování surovin, které nepocházejí z vlastní zemědělské produkce. Poskytování příležitostných prací nebo výkonů, při nichž se využívají prostředky nebo zařízení sloužící vlastní zemědělské výrobě, s výjimkou údržby zemědělských ploch,

hospodaření na lesních pozemcích vlastních nebo pronajatých v souladu s lesním hospodářským plánem, tj. obnova, ochrana, výchova a těžba lesních porostů, chov ryb, rybolov a pěstování rostlin na vlastní nebo pronajaté vodní ploše. Chov laboratorních a domácích zvířat, dále krmení, lov a odchyt zvěře a odchov divokých zvířat. Do těchto skupin patří např. různé druhy zvířat pro laboratorní účely, dále akvarijní a terarijní živočichové, domácí a okrasné ptactvo, psi (včetně plemen ovčáckých, služebních a loveckých) a ostatní tržní domácí zvířata, lovná zvěř a zvířata chovaná v zoologických zahradách. Příjmy a výnosy spojené s provozováním bioplynové stanice (Štanglerová, 2016).

7. Ekosystémové služby

7.1. Platby

Platby za ekosystémové služby jsou zejména koncepcí, která má přispět ke zprůhlednění významu přírody pro společnost a zlepšit upadající ekonomiku doplněním ekosystémových služeb do rozhodovacích rámců. Důležité je, zda si na sebe tyto služby, jakožto veřejné statky, mohou skutečně vydělat. Mezi prvními kroky bylo zavedení schémat podporujících zajištění ekosystémových služeb, tzv. plateb za ekosystémové služby. Jedná se v podstatě o pobídky k řízení ekosystémů zaměřenému nejenom na ekonomický zisk, ale s ohledy na dlouhodobou ekologickou udržitelnost a zajištění konkrétních ekosystémových služeb. Například zemědělská produkce je jednoznačně ekosystémovou službou, a přesto funguje v tržním rámci. Není jasné, zda mohou být předmětem tržní směny i další služby ekosystémů. Zatím do služeb ekosystémů investují spíše mezinárodní organizace a instituce veřejné správy, v rostoucí míře se však investice do ekosystémových služeb stávají zajímavé i pro soukromý sektor. Jedním z důvodů jsou právě platby za tyto služby některé jsou pro kvalitu lidského života nezbytné, jiné ji zlepšují, což je případ služeb spojených s estetikou přírody, cestovním ruchem či dalšími kulturními hodnotami. Mezinárodní uskupení Katoomba usiluje o výměnu informací o platbách za ekosystémové služby a rozvinulo tzv. ekosystémové tržiště (Ecosystem Marketplace), tedy jakousi platformu informující o investičních příležitostech a transakcích v oblasti služeb ekosystémů. Příkladem pionýrského projektu je gujanská rezervace Iwokrama, kde soukromá společnost odkoupila práva na ekosystémové služby. Ještě před časem se mohl tento nápad pokládat za pošetilý, ale společnost vykazuje

dokonce zisk a výhledově může ještě získat z rozvoje platebních schémat za ekosystémové služby. Ty zatím zahrnují zejména platby za ukládání uhlíku (například platby za snižování emisí zachováním původních lesů), čistou vodu (například obchodování s kredity za snížení salinity podzemních vod v Austrálii) a biodiverzitu (tzv. ochránářské bankovníctví v USA). V USA je dokonce legislativně zakotveno bankovníctví biodiverzity, spočívající v obchodování s kredity za zachování zejména mokřadních biotopů. Tyto progresivní aktivity dokazují, že tržní přístup ke službám ekosystémů může být i ekonomicky udržitelný, aniž by tím bylo řečeno, že se jedná o jediný udržitelný přístup ke správě veřejných služeb poskytovaných ekosystémy. Ekosystémy jsou nezávislé na lidských preferencích a hodnotách. Lidské preference však spoluurčují, jakou míru stresu může ekosystém obdržet. Například globální kolaps rybářství je signalizován poklesem úlovků a populačních početností druhů na vyšších potravních hladinách (tresek, tuňáků, žraloků), protože masivně dotovaná rybářství loví ryby bez ohledu na udržitelný výtěžek. Koncepce ekosystémových služeb obrací pozornost nejenom ke službám přírody, které poskytují bezprostřední zisk, ale rovněž k dlouhodobějším aspektům regulace a rezilience ekosystémů. O vyjádření hodnoty ekosystémových služeb v penězích se stále bouřlivě diskutuje. McCauley (2006) cituje příklad kávové plantáže Finca Santa Fe, kde byla hodnota služeb opylovačů vyčíslena na USD. Propad cen kávy však vedl majitele plantáže k pěstování ananasu, přičemž ananas opylovače nevyžaduje. Hodnota ekosystémových služeb opylovačů sídlících v lesních fragmentech by tak spadla na nulu. Všechny ekosystémové služby lze vyjádřit biofyzikálními indikátory, které by měly být základem každého hodnocení. Nicméně, hodnotové (obvykle peněžní) vyjádření se v současnosti považuje za právoplatný doplněk indikátorů služeb ekosystémů, který může napomoci jejich ochraně a obchodování. Například při ukládání uhlíku nebo zajištění čisté vody má ekonomické oceňování smysl pro srovnávání různých variant využití ekosystému a rozvoj ekonomických nástrojů, jako je obchodování s příslušnými kredity. Ekosystémové služby a globální změny Podle zmiňovaného Miléniového hodnocení ekosystémů (MEA) došlo v posledních 50 letech ke značnému narušení kapacity ekosystémů uspokojovat životní potřeby člověka. Vzhledem k probíhající klimatické změně se proto diskutuje, nakolik jsou narušené ekosystémy schopny tolerovat další zátěž. Přemístování druhů pravděpodobně povede k tvorbě nových ekologických uskupení s odlišnou úrovní ekosystémových služeb než dnes. Změny klimatu a využití území jsou úzce provázány se změnami služeb ekosystémů. Jedna ze studií možného vývoje ekosystémových služeb v Evropě ukázala

(Schröter et al., 2005), že klimatická změna může přispět k nárůstu podílu populace žijící v tzv. vodním stresu, zejména v jižní Evropě. Zároveň se však předpokládá nárůst produkce dřevní hmoty evropských lesů, také v důsledku zúrodnovacího účinku zvýšené koncentrace CO₂ v atmosféře. Pastviny ve francouzských Alpách obsahující rostliny s křehčími listy a vysokým obsahem dusíku zodpovídají za vyšší přírůstky zdejšího skotu. Změny funkčního složení ekosystémů (službu poskytujících jednotek) mohou mít znatelné dopady na zásobovací ekosystémové služby. Zasaženy však mohou být i kulturní služby jako je například cestovní ruch (Vačkář 2010).

8. Dotační politika lesního hospodářství České republiky po roce 2013

8.1. Realizované dotace

V rámci odvětví lesního hospodářství jsou jednoznačně dvěma nejdůležitějšími koncepčními materiály Zásady státní lesnické politiky (2012) a Národní lesnický program pro období do roku 2013 (NLP II 2008). Vedle deklarace potřeby postupovat trvale udržitelným způsobem obhospodařování lesů je v Zásadách státní lesnické politiky patrný příklon k ochraně přírody a krajiny, a to již v obecných východiscích těchto zásad: „Česká republika usiluje o zachování podílu lesů ponechaných samovolnému vývoji, kde jsou zastoupena všechna vegetační patra a věkové kategorie stromů a jejichž součástí jsou přestárlé porosty, liniové porosty, mokřady, prameniště, rašeliniště apod., neboť tyto lesy mají vysokou rozmanitost všeho živého i neživého“. NLP II byl schválen vládou ČR dne 1. října 2008. NLP II, na rozdíl od minulého dokumentu, plně implementuje do jednotlivých akcí tři základní pilíře trvale udržitelného hospodaření (Lojda 2014).

Nejdůležitějšími nástroji lesnické dotační politiky jsou Program rozvoje venkova (dále PRV) a Zásady pro poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích (dále Zásady). PRV je nejsilnějším finančním nástrojem v lesním hospodářství v ČR. Oproti tomu Zásady představují pro vlastníky lesů administrativně jednoduchý nástroj (Špičková, Járský 2013)

8.2. Využití finančních prostředků jednotlivými kraji v odvětví lesního hospodářství

Příjmy územních samosprávných celků (ÚSC) jsou závislé na daňových příjmech veřejných rozpočtů, a tedy především na aktuální makroekonomické bilanci. Rozpočty

ÚSC jsou dále významně ovlivňovány legislativou. V posledních letech je dokladem nestability v příjmech ÚSC nejen častá změna podílu ÚSC na sdílených daních, ale také převádění nejrůznějších transferů ze státního rozpočtu, kapitoly Všeobecná pokladní správa nebo ostatních kapitol, mezi daně sdílené. Daňové příjmy krajů tvoří určitá část hrubého výnosu daně dle jednotlivých složek sdílených daní. Procento je stanoveno v § 3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v platném znění (zákon o RUD). Každý kraj se pak na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 tohoto zákona. Prvotní systém financování krajů podílem výnosu sdílených daní byl vytvořen v roce 2002 novelou zákona o RUD, kdy byl krajům přiznán podíl na výnosu sdílených daní ve výši 3,1 %. V rámci zrušení okresních úřadů ke dni 1. 1. 2013 přešly do působnosti krajů zřizovatelské funkce k řadě organizací poskytujících sociální služby, služby v oblasti kultury, zdravotnictví a školství, z Ministerstva zdravotnictví přešla na kraje působnost územních středisek záchranné služby. V rámci tohoto převodu, nazývaného též II. reformou veřejné správy, byl předložen vládní návrh novely zákona o RUD, který přiznával krajům podíl na sdílených daních ve výši 10,32 %. Tento výnos měl pokrýt většinu výše uvedených aktivit, vyjma přímých nákladů krajského školství. Tento návrh nebyl přijat Poslaneckou sněmovnou. Nový vládní návrh novely zákona o RUD byl vypracován a předložen sněmovně dne 21. 7. 2004 jako sněmovní tisk 747/2004.

Po zkušenostech z neúspěchu minulého vládního návrhu bylo nad rámec původního návrhu zařazeno do vládního návrhu financování krajského a církevního školství v celkovém objemu 28,027 mld. Kč. Dalšími zdroji financování krajů měly být převody z kapitol Všeobecná pokladní správa, Ministerstva kultury, Ministerstva zemědělství (MZe), Ministerstva dopravy a Státního fondu dopravní infrastruktury. Od roku 2000 narůstal tlak na finanční samostatnost krajů i v oblasti lesnické dotační politiky. Ideou byl vznik zásad pro poskytování finančních příspěvků v lesním hospodářství, pomocí nichž by jednotlivé kraje ovlivňovaly hospodaření v lesích s ohledem na místní (krajská) specifika. Záměr zvýšit finanční samostatnost krajů tak, aby mohly úsporným a efektivním způsobem plnit zákonem stanovené funkce, byl jak součástí programového prohlášení vlády, tak součástí koncepce II. reformy veřejné správy. Právě z tohoto důvodu se mezi zdroje financování krajů zařadil i převod z kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství. Stanovená výše převedených finančních prostředků z této kapitoly činila celkem 504,7 mil. Kč, z toho 248,23 mil. Kč k poskytování finančních příspěvků

na hospodaření v lesích a 256,47 mil. Kč k financování mandatorních výdajů prostřednictvím zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). K dělení finančních prostředků mezi jednotlivé kraje nebylo využito dělení v závislosti na počtu obyvatel jednotlivých krajů, ale byl využit specifický klíč souvztažný k oblasti, ze které byly prostředky převedeny. U MZe byla použita následující kritéria: – finanční příspěvek dle písm. A, B a D – procento dle skutečného čerpání v posledních pěti letech, – finanční příspěvek dle písm. H – procento zastoupení lesních pozemků, které jsou předmětem tohoto příspěvku, – mandatorní výdaje dle § 24 a § 37 lesního zákona – procento dle skutečného čerpání v posledních pěti letech, – mandatorní výdaje dle § 26 lesního zákona – procento dle skutečného čerpání nároků na odborného lesního hospodáře, – mandatorní výdaje dle § 35 lesního zákona – procento dle zastoupení drobných vodních toků ve správě lesního hospodářství. V roce 2004, tedy v době, kdy došlo ke zmiňované novele zákona o RUD (Lojda J., Ventrubová K. 2015)

9. Lesnická politika

9.1. Společná lesnická politika

Z pohledu Lisabonské smlouvy není oblast lesního hospodářství upravena společnou politikou EU. Na základě principu subsidiarity je ponechána v působnosti členských států. Na rozdíl od jiných odvětví tak EU nemá pravomoc přijímat závazné právní akty vztahující se výlučně k této oblasti. Lesnictví je významné úzkou provázaností s jinými politikami, které jsou buď ve výlučné kompetenci Evropské unie či ve sdílené kompetenci EU a členských států. Legislativa přijímaná v těchto jiných politikách pak ovlivňuje oblast lesnictví, včetně související finanční podpory tomuto odvětví. Jedná se zejména o politiku ochrany životního prostředí ve vazbě na zvyšující se celospolečenské požadavky v této oblasti (Strategie EU pro biologickou rozmanitost, Natura 2000 apod.), společná zemědělská politika a politika rozvoje venkova, průmyslová a sociální politika (strategie Evropa 2020 pro růst a zaměstnanost), klimaticko-energetický balíček (adaptace na klimatickou změnu), plán pro účinné využívání zdrojů a další legislativa např. v oblasti rostlinolékařství a reprodukčního materiálu. Významně také politiku lesního hospodářství ovlivňují iniciativy EU v oblasti celosvětové ochrany lesních ekosystémů (Akční plán FLEGT, nařízení o dřevě atd.).

V září 2013 přijala Evropská komise Novou lesnickou strategii EU: pro lesy a navazující průmyslová odvětví (KOM (2013) 659 v konečném znění). Dokument navazuje na

obdobný dokument z roku 1998, který nová strategie aktualizuje a rozvíjí s ohledem na nové výzvy, a to zejména zvyšující se společenské požadavky kladené na lesy v oblasti mimoprodukčních funkcí včetně mitigace dopadů klimatické změny, a zároveň na lesní hospodářství i navazující odvětví v podobě využívání obnovitelných zdrojů. Z pohledu veřejné finanční podpory má zcela zásadní vliv na lesnickou politiku i na národní úrovni, společná zemědělská politika, resp. její II. pilíř. Společná zemědělská politika je jednou z nejstarších politik Evropských společenství a vznikla s cílem zajistit soběstačnou a konkurenceschopnou produkci potravin v rámci Evropských zemí, tedy mimo jiné jako ochrana vnitřního trhu před produkcí z třetího světa. Tuto svoji úlohu přes respektování závazků vůči Světové obchodní organizaci (WTO) stále plní, což obnáší čerpání téměř 40 % prostředků unijního rozpočtu. S rostoucími nároky na ostatní funkce krajiny do sebe stále více SZP integruje prvky ochrany životního prostředí, zejména ochrany zemědělské ale i lesní půdy. Součástí II. pilíře jsou tak i cíle, ke kterým má přispět lesnictví a udržitelné hospodaření v lesích, a Nařízení Evropského parlamentu a Rady o podpoře pro rozvoj venkova stanoví několik priorit a souvisejících opatření zaměřených na lesní půdu. Společná zemědělská politika tedy umožňuje využívat unijní zdroje pro specifické činnosti lesního hospodaření. Priority SZP, stanovené pro nové programové období 2014 – 2020, jsou:

- a) podpora konkurenceschopnosti zemědělství;
- b) zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu;
- c) dosažení vyváženého územního rozvoje venkovských hospodářství a komunit, včetně vytváření a udržení pracovních míst.

V oblasti politiky rozvoje venkova pak opatření přispívají k následujícím šesti prioritám:

- 1) podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,
- 2) zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování,
- 3) podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,

- 4) obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím,
- 5) podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu,
- 6) podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech (Klejzar 2013).

10. Dotační podpora lesního hospodářství do roku 2020

10.1. Základní platba

V oblasti lesnictví se v novém PRV objeví i některá zcela nová opatření. Prvním z nich je opatření Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin (MZD), které představuje částečnou úhradu nákladů na hromadnou mechanickou ochranu MZD.

Druhým opatřením je Přeměna porostů náhradních dřevin, které se snaží reagovat na neuspokojivý vývoj porostů náhradních dřevin v imisních oblastech a jejich obnovu formou přeměn a rekonstrukcí. V rámci skupiny lesnicko-environmentálních plateb je zcela novým opatřením Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin. Opatření představuje částečnou kompenzaci dodatečných nákladů a snížených výnosů souvisejících se sběrem osiva šetrnými technologiemi nad rámec zákona č. 149/2003 Sb. Jednotlivé členské země mají evropským nařízením přidělenou částku tzv. národní obálky. Pro Českou republiku je stanovená obálka přímých plateb průměrně ve výši téměř 24 miliard korun (875 mil. EUR) ročně. Z této částky je třeba odečíst prostředky převáděné v letech 2015-2019 do rozpočtu Programu rozvoje venkova a také oddělit 15 % prostředků určených pro podporu citlivých komodit, tzv. dobrovolné podpory vázané na produkci. Od základní obálky přímých plateb se dále odečítají prostředky vyčleněné pro podporu mladých zemědělců, což bude odhadem 0,2 % obálky a zejména nová významná složka přímých plateb směřující na ozelenění, která činí 30 % obálky. Výsledná část pak představuje základnu, z níž se bude vyplácet SAPS (Ministerstvo zemědělství 2014).

Podle předběžných odhadů bude pro platbu SAPS (jednotná platby na plochu zemědělské půdy), v letech 2015 – 2020 každoročně k dispozici obálka v průměrné výši cca 12,7 mld. Kč (463 mil. EUR), což předběžně odpovídá sazbě cca 130 EUR/ha. Nicméně konkrétní výše sazby SAPS v Kč/ha v jednotlivých letech bude záviset především na počtu žádostí o platby, resp. počtu způsobilých ha a v neposlední řadě na

vývoji směnného kurzu koruny vůči euru. K výše uvedené sazbě 130 EUR/ha je důležité připomenout, že při splnění podmínek, např. povinného ozelenění, se k ní připočtou další složky přímých plateb a výsledná sazba se tak přiblíží té současné (Ministerstvo zemědělství 2014).

10.2. Minimální požadavky

Aby dotační systém přímých plateb fungoval efektivně, například aby nebyly s vysokými náklady vypláceny zanedbatelné částky, stanovuje evropská legislativa povinnost členským zemím definovat tzv. minimální požadavky. V praxi to je stanovení minimální částky, která může být jako přímá platba vyplácena, tzn. pokud by částka dotace měla být nižší, nebude vůbec vyplácena. Případně může být tato podmínka vymezena jako určitá minimální výměra zemědělské půdy, na níž se přímé platby poskytují. SAPS se dosud vyplácel při splnění výměry alespoň 1 ha a při minimální částce dotace 100 EUR (cca 2740 Kč). V zájmu zachování kontinuity zůstanou i nadále základními podmínkami, tj. minimálními požadavky, výměra alespoň 1 ha a minimální částka 100 EUR. Hektarové omezení se samozřejmě netýká těch zemědělců, kteří budou čerpat podporu na živočišnou výrobu prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci. V souladu s právními předpisy bylo možné zpřísnit nastavení až na 5 ha jako minimální oprávněné výměry nebo 200 EUR (cca 5480 Kč) jako minimální částky přímých plateb (Ministerstvo zemědělství 2014).

10.3. Jednotlivé typy podpory

Nejdelší tradici podpory z evropských fondů má operace *Zalesňování a zakládání lesů*, která navazuje na předchozí programové období a umožní zemědělcům popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu na zalesnění jejich pozemků, včetně podpory na péči o takto založené porosty po dobu 5 let a náhradu za ukončení zemědělské činnosti po dobu 10 let. Zacílením na vymezenou vrstvu vhodnou pro zalesnění dojde ke snížení erozních vlivů, udržení či zvýšení biodiverzity a ke snížení dopadů klimatické změny včetně sekvestrace uhlíku (zachycování, ukládání uhlíku), retence (zadržování) vody v krajině a zlepšení malého vodního cyklu (Ministerstvo zemědělství 2014).

Další skupina opatření také navazuje na minulé programové období. Jedná se o *podporu lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření*. Negativní dopady klimatické změny a extrémních meteorologických jevů snižují stabilitu a produkci i další celospolečenské funkce lesních porostů. V případě povodňových situací se projeví následky i níže v povodích. To je důvodem pro poskytnutí podpory až do výše 100 % způsobilých výdajů a žadateli mohou být i státní podniky. V rámci operace *Zavádění preventivních opatření v lesích* bude možno realizovat účinná opatření přírodně-technického charakteru, která budou předcházet škodám v případě kalamitní situace, a to především v oblastech ohrožených extrémními klimatickými jevy. Způsobilými výdaji budou např. výstavby a opravy retenčních nádrží a objektů hrazení bystrin, případně další preventivní protipovodňová a protieroční opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích. Operace *Obnova lesních porostů po kalamitách* zajistí obnovu po abiotických, především po větrných kalamitách. U této operace budou uznatelnými výdaji odstraňování poškozených lesních porostů určených k rekonstrukci, příprava ploch před zalesněním a umělá obnova na plochách po kalamitních těžbách včetně ochrany založených porostů. K odstraňování škod po kalamitách také přispěje operace *Odstraňování škod způsobených povodněmi*. Z pod opatření bude možno realizovat projekty odstraňující škody způsobené povodněmi na objektech hrazení bystrin a hrazení a stabilizaci strží, na lesních cestách a souvisejících objektech, případně sanovat další škody způsobené povodněmi na malých vodních tocích a v jejich povodích. Zlepšení životního prostředí a plnění společenských funkcí lesů zajistí opatření *Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů* (Ministerstvo zemědělství 2014).

Dále operace zvaná *Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin*, z které bude financována částečná úhrada nákladů na mechanickou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin, tzv. oplocenky, zajistí zvýšení podílu melioračních a zpevňujících dřevin (jedná se zpravidla o listnaté dřeviny a jedle), které mají pozitivní vliv na půdu, vodu a stabilitu porostů. V rámci operace *Neproductivní investice v lesích* dojde mimo posílení rekreační funkce lesa pro širokou veřejnost a usměrňování návštěvnosti území a ochraně navštěvovaných porostů a také k částečné podpoře zaměstnanosti na venkově. Uznatelnými (způsobilými) výdaji budou např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty, zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků a informačních tabulí. Dlouhodobým a extrémním imisním zatížením došlo v exponovaných územích (imisní oblasti příhraničních hor, např. Krušné hory) k poškození a následnému rozpadu

původních lesních porostů na ploše více než 40 tis. ha. Důsledkem pozměněné druhové skladby a též částečným použitím nevhodné proveniencie dochází v současnosti ke zhoršování zdravotního stavu, rozpadu a ztrátě funkčnosti těchto porostů. Tuto situaci alespoň částečně pomůže řešit operace *Přeměna porostů náhradních dřevin*. Financování bude zahrnovat odstranění náhradního nevhodného porostu za účelem obnovy, přípravu ploch před zalesněním a umělou obnovu sadbou přirozenými druhy dřevin. Konkurenceschopnost lesnictví bude podpořena prostřednictvím několika operací zaměřených na pořízení strojů, technologií a budování infrastruktury. Operace *Technika a technologie pro lesní hospodářství* je zaměřena na investice do lesní techniky a postupy práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů. Způsobilými výdaji budou stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů, stroje pro zpracování po těžebních zbytků a technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost na lesní půdě. Podmínkou poskytnutí podpory bude hospodaření podle lesních hospodářských plánů a osnov. Projekty bude možné realizovat v soukromých, obecních nebo krajských lesích. Operace *Technické vybavení dřevozpracujících provozoven* bude zaměřena na zvýšení efektivity malých dřevozpracujících provozoven, které produkují výrobky s větším podílem přidané hodnoty, hrají významnou roli při zvýšení ekonomické životaschopnosti a konkurenceschopnosti ve venkovských oblastech a zároveň přispívají k tvorbě nových pracovních míst. Podporována bude výstavba nebo modernizace dřevozpracujících provozů, zejména strojní vybavení pil a stroje a technologie sloužící k sušení, páření a impregnování masivního dřeva. Příjemce dotace bude muset splňovat definici mikro nebo malého podniku. *Lesnická infrastruktura* bude zaměřena na modernizace a budování lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Projekty bude možné realizovat v soukromých, obecních nebo krajských lesích. Poslední skupinou je opatření Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů. Jedná se o dvě plošné operace, u kterých bude plněn závazek žadatele po dobu pěti let, za který bude každoročně vyplácena jednotná sazba. Sekce *Zachování porostního typu hospodářského souboru* bude kompenzovat zvýšené náklady a snížené výnosy vyplývající ze zachování porostního typu hospodářského souboru místo jeho přeměny na porostní typ hospodářského souboru s nižší ekologickou hodnotou, a to s cílením na území ZCHÚ a oblasti Natura 2000. Další sekce Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin zajistí kompenzaci zvýšených nákladů a snížených výnosů souvisejících

s ochranou a reprodukcí genofondu lesních dřevin, konkrétně s ekologicky šetrným sběrem reprodukčního materiálu lesních dřevin z uznaných zdrojů (Ministerstvo zemědělství 2014).

11. Inovace v lesním hospodářství

11.1. Problematika inovací

Všeobecně se za inovace označuje úspěšné zavádění novinek (Rametsteiner a Weiss 2006). Důležitým literárním zdrojem moderní inovační teorie jsou práce ekonoma Josefa Schumpetera (Kubeczko a Rametsteiner 2002), na kterého navazovali další autoři. Schumpeter zkoušel zavést seznam pět typů inovací: zavedení nových produktů, zavedení nových výrobních metod, otevření nových trhů, rozvoj nových zdrojů dodávek surovin nebo jiných vstupů a vytváření nových tržních struktur v průmyslu.

Výzkum inovací na institucionální úrovni je tedy tvořen převážně ekonomickými disciplínami a odvětvími ekonomie jako je ekonomie institucionální, politická ekonomie a ekonomie evoluční a dále také ekonomii geografické a regionálních vědách (Jarský 2014).

11.2. Inovační systém v lesním hospodářství

Lesní hospodářství je díky svým specifickým poměrně konzervativním, jak však uvádí Šišák (2007b) je důležité podotknout, že tradicionalistické pojetí LH se netýká zdaleka jen lesníků, ale celého okolí, širšího společenského prostředí, do něhož je lesní hospodářství začleněno, včetně environmentálních či ekologický pojetí, názorů a aktivit. To je hlavní důvod, proč i deklarovanou podporu inovací a zájem různých orgánů a organizací o inovace, jsou inovačními procesy v uvedených směrech brzděny. Problematika inovací je v lesním hospodářství důležitým tématem, které je v evropských státech řešeno více než 10 let. K hlavním aktérům takového výzkumu byl Evropský lesnický institut (EFI), v rámci něhož v roce 2001 ve Vídni vzniklo výzkumné pracoviště Regional Project Centre Vienna (EFI RPC Vienna), se zásadním projektem s názvem INNOFORCE – Innovation and Entrepreneurship in Forestry in Central Europe.. Z názvu napovídá, že se jednalo o původně o výzkum inovací a nových podnikatelských aktivit v lesnictví ve střední Evropě. Do tohoto výzkumu bylo zpočátku zapojeno 6 zemí: Česká

republika, Itálie, Maďarsko, Německo, Rakousko a Slovensko, ke kterým se posléze připojili zástupci z Finska, Norska, Slovinska a Švýcarska. Od roku 2004 začala probíhat druhá fáze výzkumu INNOFORCE II, do které se kromě uvedených států, zapojilo celkem 16 evropských zemí. Další významné rozšíření výzkumu nastalo v roce 2006 zahájením evropského projektu COST E51 s názvem Integrating Innovation and Development Policies for the Forest Sector s aktivními řešiteli z 20 států (Jarský 2014).

11.3. Inovační politika

Na úrovních národních a regionálních jsou v České republice vytvářeny a realizovány inovační politiky, které obsahují relativně veliký okruh veřejných iniciativ směřujících k podpoře inovačních aktivit a stimulačím vytváření pro inovačního prostředí. Tímto zaměřením se tato politika stále více dostává také do přirozených vazeb s výzkumnou, průmyslovou, sociální a dalšími politikami. Tato politika musí přitom obsahovat konkrétní podmínky dané země či regionu. ČR do této doby neměla svou inovační politiku, jediným relevantním dokumentem od roku 1992 byla Národní inovační strategie (Národní inovační strategie, schválená usnesením vlády č. 270 ze dne 24. března 2004 na období 2005 - 2010). Přitom nelze opomenout, že zvláště v poslední době se objevuje v této oblasti řada opatření na podporu inovací a inovujících firem, zejména ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu a agentury Czechinvest. Avšak tato jednotlivá opatření nemůžou nahradit z hlediska dalšího vývoje potřebnou ucelenou a koordinovanou inovační politiku. Právě takové požadavky takovou politiku výrazně zaznívají i po vstupu ČR do EU, kde jsou inovace považovány za prioritu v podmínkách rostoucích konkurenčních tlaků ve světové ekonomice a inovační politika je zde stále více realizována jako skutečně celoevropský úkol. Národní inovační politika by měla být součástí celého systému koncepčních dokumentů, zastřešených Strategií hospodářského růstu. V této základní strategii tvoří kapitola Výzkum, vývoj a inovace jeden z 5 pilířů (dalšími jsou Institucionální prostředí, Zdroje financování, Infrastruktura a Lidské zdroje). Inovace jsou svou povahou úzce spjaty zejména se dvěma aktivitami: - s výzkumem a vývojem, jehož výsledky realizují v podobě tzv. technických inovací - s podnikatelskými aktivitami, přednostně činnostmi z oblasti výroby, ale i služeb, kde se inovace realizují. NIP respektuje v dosažitelné míře potřebu technických i netechnických inovací v české ekonomice, ale zaměřuje se stejně jako inovační politiky vyspělých zemí zejména na inovace technické povahy, kde jsou možná v přípustné míře opatření státu na

podporu inovačních aktivit podniků. NIP vytváří podmínky pro dosažení stavu, kdy podniky a další organizace v ČR aktivně inovují své výrobky, technologie a služby i metody organizace a řízení, zabezpečují trvalý růst produktivity práce a konkurenceschopnost na mezinárodních trzích. To vše při vysoké úrovni zaměstnanosti. Stát k tomu: - vytváří příznivé rámcové podmínky právní a institucionální; - pružně odstraňuje bariéry inovačních aktivit; - aktivně se podílí na tvorbě nových nástrojů EU na podporu VaV a inovací a na tvorbě nových právních předpisů EU pro podporu VaV a inovací a rychle a adekvátně začleňuje tyto předpisy do právního řádu ČR; - přímými i nepřímými nástroji v souladu s právními předpisy EU podporuje vybrané aktivity inovačních procesů a využívá k tomu prostředky veřejných rozpočtů ČR a rozpočtu EU. Tato vize bude realizována prostřednictvím čtyř strategických cílů: Posílení výzkumu a vývoje jako zdroj inovací, vytvoření funkčního partnerství veřejného a soukromého sektoru, zajištění lidského zdroje pro inovace, zefektivnění výkonu státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích (Jarský 2014).

11.4. Investice do lesů

V České republice mohly být podpořeny tyto činnosti: výstavba, rekonstrukce resp. modernizace lesní dopravní sítě; výstavba, rekonstrukce resp. modernizace zařízení upravující vodní režim (meliorace, retenční nádrže, apod.); podpora činností vedoucích k usměrňování návštěvnosti lesa činnosti (budování stezek pro turisty, včetně např. cyklostezek, objektů na nich pro zajištění bezpečnosti návštěvníků, např. mostky, zábradlí, stupně, zřizování parkovacích míst, odpočinkových stanovišť, přístřešků, lesních studánek, informačních tabulí apod.); pořízení strojů a zařízení na údržbu a opravy lesních cest, pěšin a stezek, na údržbu a čištění vodních ploch, vodotečí a meliorační sítě, a pořízení ekologických technologií užívaných v lesnictví. Příjemcem podpory mohl být vlastník lesa nebo nájemce lesa za podmínky, že lesní pozemky nejsou ve vlastnictví státu nebo kraje; dále subjekt založený s účastí obce, tj. akciová společnost, společnost s ručením omezeným nebo obecně prospěšná společnost, případně jiné obchodní společnosti, jejichž účastníkem jsou obce, a dále také sdružení s právní subjektivitou vlastníků nebo nájemců lesů vymezených výše (Jarský 2014).

11.5. Příklady vybraných inovativních přístupů

Z pohledu geografického i klimatického je Česká republika poměrně pestrým státem. Odráží se to i v hospodaření s lesy – ať už z pohledu výnosů, tak nákladů. Veřejné podpory, jsou významným aktérem pro zavádění inovací, jsou obecně poskytovány na uhrazení prokázaných nákladů podporovaných projektů, nebo jsou stanoveny pevnou sazbou na jednotku. Avšak pevná sazba je často nevhodným kritériem. Z administrativního hlediska by mohlo být lepší používat místo dokázaných nákladů některou z univerzálnějších charakteristik. Například jednou z možností je použití unifikovaných nákladů odvozených podle souborů lesních typů (dále jen SLT). Pro vyhodnocení nákladů je možno použít dvě metodiky – Plíva (2000) a Pulkrab a kol. (2011).

Intenzita hospodaření (IH) je přímo odvislá od hodnoty potenciální produkce (produkční funkce lesa) a ekologické funkce lesa a přihlíží k rentabilitě hospodaření. Intenzita hospodaření se zde nevztahuje k současnému stavu a skladbě porostů, ale k předpokladům daným hodnotou potenciální produkce cílové skladby a vlastnostmi stanoviště. Ekologické funkce označujeme jako ekologický potenciál (EP) a produkční funkci vyjádřenou hodnotou potenciální produkce jako produkční potenciál (PP). Jelikož oba potenciály působí ve vztahu k intenzitě hospodaření (IH) opačným směrem, je porovnáním jejich úrovní stanovena odpovídající IH pro typologickou jednotku, v našem případě pro soubor lesních typů (SLT), (Jarský 2014).

11.6. Analýza dotací na zalesnění zemědělské půdy

V této republice je v současné době přibližně 350 000 ha nevidovaných opuštěných ploch spadajících do zemědělského půdního fondu, které nejsou trvale využívány k intenzivnímu zemědělskému hospodaření a jsou potenciálně vhodné k převodu pro jiný způsob využití, např. pro zalesnění (Podrázský 2006).

Zalesňování nelesních a zemědělských půd sledují hlavní dva cíle – ekologický a ekonomický. Analýzy zaměřených k ekonomickým důvodům není mnoho, však k ekologickým důvodům je věnována velká pozornost, ať už se jedná o důvody pedologické, vodohospodářské, klimatické či důvody související s ochranou přírody (Jarský 2014).

11.7. Podpora zalesňování

Podle OECD (2009) je podpora zalesňování zemědělských půd realizována v mnoha členských státech. V roce 1992 zavedla Evropská unie Lesnický program (Council Regulation No.2080/92), později zahrnutý v rámci Nařízení o rozvoji venkova (No.1257/1999) a konečně pro roky 2007-2013 upravený v následujícím Nařízení o rozvoji venkova (No.1698/2005), které upravuje podporu pěstebních nákladů na zalesňování. Platby podporující zalesňování zemědělské půdy jsou realizovány také v jiných státech OECD, jako např. v Mexiku, Japonsku a Spojených státech. Opatření První zalesnění zemědělské půdy (OECD 2011) bylo vybráno k podpoře z EAFRD ve 20 z 27 členů EU a opatření První zalesnění nezemědělské půdy ve 12 z 27 států. Vzájemným vztahem zalesňování – podpora z veřejných zdrojů se zabývá jen nemnoho prací. Význam podpory pro zalesňování v UK zmiňuje Angus a kol. (2009). Chováním příjemců dotace po ukončení podpory v rámci ekosystémových služeb souvisejících s přeměnou landuse se zabýval Chen a kol. (2009). Heuristický přístup aplikovali Moons a Rousseau (2007), kteří analyzovali současně uplatňované (dotační a obchodní politiku) i alternativní politické nástroje související se zalesňováním. Tassone a kol. (2004) se zabývali optimální dobou obmýtí a to z pohledu jak soukromého tak společenského. Skutečnost, že změna typu kultur byla a dosud je finančně dotovaná, vzbudila zájem pracovníků v politické, administrativní i podnikatelské sféře na jedné a samotných majitelů pozemků na druhé straně. Dosavadní analýzy hodnotily podpory zalesňování pouze z pohledu jejich významu pro samotné provedení změny využití území, nehodnotily však, zda by tato podpora měla být diverzifikována podle nějakých kritérií.

Podpora zalesňování (podle EC 1698/2005) se poskytuje v programovém období 2007-2013 z EAFRD prostřednictvím národních operačních programů, v ČR jde o Program rozvoje venkova 2007-2013 (RDP), a na národní legislativní úrovni je problematika dále ještě upravena Nařízením vlády č. 239/2007 Sb. Podle něho je podpora zaměřena na založení lesního porostu výsadbou v souladu s projektem zalesnění a následné pečování o takto vzniklý lesní porost. Existují zde tři formy podpory:

- a) na založení lesního porostu (dotace na „zalesnění“),
- b) na péči o lesní porost po dobu 5 let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění (dotace na „péči“),
- c) náhrada za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku, a to po dobu 15 let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění („náhrada“). Pro komparaci

s náklady byly použity tyto EAFRD předepsané sazby dotace na zalesňování zemědělské půdy:

a) Výše dotace na zalesnění: 1. listnatými dřevinami činí 2 590 €/ha; v LFA 2 961 €/ha, 2. jehličnatými dřevinami činí 1 954 €/ha; v LFA 2 233 €/ha.

b) Výše dotace na péči činí 437 €/ha za kalendářní rok.

c) Výše náhrady u pozemku, který byl před jeho zalesněním v LPIS evidován s kulturou 1. orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad, školka, zelinářská zahrada činí pro žadatele, který nebyl v době zalesnění zemědělským podnikatelem, nebo travní porost činí 149 €/ha za kalendářní rok (kat 1),

2. orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad, školka nebo zelinářská zahrada činí pro žadatele, který byl v době zalesnění zemědělským podnikatelem, 294 €/ha za kalendářní rok (kat 2).

Na základě blízkosti typologických charakteristik, cílového hospodaření (SM – smrkové, BO – borové, DB – dubové, BK – bukové) a intenzit hospodaření bylo 168 SLT pro usnadnění analýzy sdruženo do 43 skupin. Do těchto uvedených skupin byly (vzhledem ke značnému rozsahu nutných kalkulací produkčního efektu) zařazeny všechny SLT, jejichž výměra je větší než 1 % celkové výměry lesů České republiky. Pro tyto skupiny byly vypočítány náklady podle cílového hospodaření a intenzity hospodaření. Dotace byly vypočítány podle podílu listnatých a jehličnatých dřevin pro danou skupinu (Jarský 2014).

11.8. Podpora lesního hospodářství – další evropské zdroje

Program rozvoje venkova 2007-2013 ve vybraných evropských zemích ukazuje, že v rámci OSY II jsou v některých státech podporovány aktivity, které (vedle opatření na financování Natura 2000 v lesích) bezprostředně souvisejí s ochranou přírody a krajiny. V České republice takovéto aktivity nejsou financovány v rámci společné zemědělské politiky formou podpory rozvoje venkova, ale v rámci podpory regionálního rozvoje z Evropského fondu regionálního rozvoje. Tyto podpory jsou na národní úrovni realizovány prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (OPŽP), konkrétně oblast podpory 6: Zlepšování stavu přírody a krajiny. V rámci této oblasti je možno, v souvislosti s podporou lesního hospodářství, čerpat dotace v rámci podopatření. Podpora biodiverzity a Obnova krajinných struktur. Jak bylo uvedeno výše, mohou finanční prostředky směřované do ochrany přírody a krajiny mít i multiplikační působení v tom

smyslu, že se mohou stát i faktorem pozitivně působícím na rozvoj cestovního ruchu v dané lokalitě, a pozitivně tím podpořit i rozvoj venkova (včetně sektoru LH). Z pohledu zavádění inovací se i potenciální smluvní ochrana přírody může pro vlastníky lesů stát významným prvkem v diverzifikaci svých příjmů. Z tohoto důvodu jsou na tomto místě pro úplnost krátce zhodnoceny i podpory související s ochranou přírody a krajiny. Protože v rámci OPŽP nejsou samostatně evidovány aktivity související s lesním hospodářstvím či vlastnictvím lesa, bylo z metodického hlediska potřeba zkontrolovat každou žádost, aby se uváděné výše finančních prostředků skutečně týkaly pouze sektoru LH. V rámci titulu Podpora biodiverzity byly v letech 2007-2010 schváleny dotační prostředky ve výši 1346 mil Kč (38 % alokace) a u titulu Obnova krajinných struktur 836 mil Kč (34 % alokace). Z tohoto důvodu lze předpokládat, že do konce roku 2013 dojde k vyčerpání přidělené alokace. Z pohledu splnění cíle počtu schválených projektů lze konstatovat, že tento cíl byl velmi podhodnocen, neboť už v roce 2010 byl splněn na 255 %. Z vlastnického pohledu výrazně převažují podpory státním lesům (633 mil Kč), kde byly schváleny projekty revitalizací lesních porostů, rekultivací poškozených ploch po těžbě dřeva, na zlepšení druhové a věkové skladby lesních porostů, na podporu biodiverzity v lesích, na obnovu lesa v imisních oblastech. Velké projekty v celkové výši 205 mil. se týkaly stabilizace lesů v národních parcích. Obecním lesům byla schválena dotace 42 mil Kč z toho 32 mil v rámci obnovy krajinných struktur (Jarský 2014).

12. Ekonomika v lesním hospodářství

12.1. Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona

V České republice se vyskytují porosty na třetině rozlohy státu. Lesy plní významnou funkci mimo hospodářské také celospolečenskou, a dále působí jak stabilizátor klimatu či zásobárna vody. Pro zajištění významné celospolečenské a veřejně prospěšných zájmů a vytváření vztahů pro hlavní funkce lesa, byly v minulosti zpracovány a schváleny koncepční dokumenty vycházející ze Zásad státní lesnické politiky schválených vládou České republiky. Přesným naplněním je zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a navazující vyhlášky Ministerstva zemědělství, uvádějící v tomto duchu finanční povinnosti státu v rámci trvale udržitelného hospodaření v lesích České republiky. Výše zmíněné právní předpisy zaručují rovnoměrné uplatňování oprávněných

zájmů vlastníků lesů na využívání lesa z pohledu vlastnictví lesního majetku a zájmů státu na tom, aby všechny lesy v ČR byly i v dalších letech obhospodařovány tak, že budou i nadále schopny natrvalo plnit veškeré funkce lesa. Podpora některých těchto funkcí přesahuje často náklady vlastníků lesa na běžné hospodaření v lesích, ve jmenovitých případech má proto vlastník lesa nárok na poskytnutí finančních prostředků na výkony a opatření, které hradí stát. Celkem na závazky státu vyplývající z lesního zákona bylo v roce 2016 poskytnuto 203,4 mil. Kč. Na částečnou úhradu zvýšených nákladů na výsadbu minimální podílu melioračních a zpevňujících dřevin bylo poskytnuto 7,2 mil. Kč byla tak podpořena obnova 1 561 ha porostů melioračními a zpevňujícími dřevinami. Na funkci odborného lesního hospodáře u vlastníků lesních majetků o výměře do 50 ha, kteří si svého odborného lesního hospodáře nevybrali sami, bylo poskytnuto 155,8 mil. Kč. Byl tak podpořen výkon činnosti odborného lesního hospodáře na ploše 387 892 ha lesa. Stát hradí náklady na zpracování lesních hospodářských osnov u vlastníků lesa, kteří hospodaří v lesích do celkové výměry 50 ha, a kteří nemají pro svůj lesní majetek vypracován lesní hospodářský plán. Celkové poskytnuté výdaje byly v této oblasti 20,6 mil. Kč, plocha takto zařízeného lesa odpovídá 49 986 ha. Uvedené údaje se týkají lesních hospodářských osnov s platností od 1.1.2017, na které byly poskytnuty finanční prostředky v roce 2016. Na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích ve veřejném zájmu bylo poskytnuto celkem 19,9 mil. Kč. Těmito opatřeními byly upraveny 2 km bystřin, dále byly opraveny nebo vybudovány retenční nádrže s celkovou retenční schopností 102 tis. M³ vody. Meliorace lesních pozemků jejich vodního režimu se ze státních prostředků v roce 2016 neprováděly (Ministerstvo zemědělství 2017).

12.2. Finanční příspěvky ze státního rozpočtu v roce 2016 - například

Podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 30/2014 Sb.“) jsou podporovány ze státního rozpočtu hospodaření v lesích formou poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti. Ministerstvo životního prostředí poskytuje podle nařízení vlády č. 30/2014 v lesích na území národních parků a jejich ochranných pásem finanční příspěvky na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese, finanční příspěvky na zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin, finanční příspěvky na podporu sdružování vlastníků lesů a podporu hospodaření

ve sdružených lesích vlastníků malých a finanční příspěvky na vyhotovení lesních hospodářských plánů. V roce 2016 bylo z rozpočtu Ministerstva životního prostředí na tyto finanční příspěvky poskytnuto 2 517 tis. Kč, z toho 1 880 tis. Kč na zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin a 637 tis. Kč na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese. Ministerstvo obrany poskytuje podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. ve vojenských lesích finanční příspěvky na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese, finanční příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku, finanční příspěvky na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů, finanční příspěvky na podporu sdružování vlastníků lesů a podporu hospodaření ve sdružených lesích vlastníků malých výměr, finanční příspěvky na vyhotovení lesních hospodářských plánů a od 1.července 2016 i finanční příspěvky na ztížené hospodaření ve vojenských lesích. V roce 2016 bylo z rozpočtu Ministerstva obrany na tyto finanční příspěvky poskytnuto 260 tis. Kč, přičemž tato částka byla poskytnuta výhradně na nový finanční příspěvek na ztížené hospodaření ve vojenských lesích. Podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. Poskytuje Ministerstvo zemědělství v ostatních lesích (§ 2 odst. I nařízení vlády č. 30/2014 Sb.) v případě lesů, které nejsou ve vlastnictví státu, finanční příspěvky vy vyklizování nebo přibližování dříví koněm v lesním porostu finanční příspěvky na opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů, finanční příspěvky na vyhotovení lesních hospodářských plánů a od 1. července 2016 i finanční příspěvky na ostatní ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese a finanční příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku. Dále na celém území České republiky Ministerstvo zemědělství poskytuje finanční příspěvky poskytované vlastníků loveckých psů a loveckých dravců. V roce 2016 bylo z rozpočtu Ministerstva zemědělství na tyto finanční příspěvky poskytnuto 98,2 mil. Kč (Ministerstvo zemědělství 2017).

13. Metodika

Výchozím bodem celé této práce byl proveden dotazníkový průzkum mezi vlastníky lesů. Z několika krajů jsem zvolila kraj Jihočeský. Na stránkách Jihočeského kraje jsem dohledala poskytnuté dotace a oslovila jsem pouze fyzické osoby, které dostali finance v roce 2016. Po telefonickém rozhovoru s oddělením lesního hospodářství a zemědělství na odboru životního prostředí Krajského úřadu Jihočeského kraje mi bylo sděleno, že nemohou poskytnout telefonní čísla na osobní rozhovor kvůli dotacím. Na internetových stránkách se zveřejňuje pouze adresa fyzických a právnických osob, kterým byla v různých částkách dotace poskytnuta. Náhodně jsem vybrala 60 respondentů, které jsem oslovila formou zaslání dotazníku poštou. Zaslala jsem žádost o vyplnění a buď dále o zaslání ofoceného dotazníku na moji emailovou adresu nebo s přesným odkazem na internetové stránky survio.cz, kde bylo možné toto dotazníkové šetření dohledat. Velká část dotazujících ofotila dotazník a zaslala ho na moji osobní e-mailovou adresu. Osloveným respondentům jsem v žádosti o vyplnění také slíbila absolutní anonymitu při zpracování dotazníku.

Při důkladném informování jaké jsou možnosti financování v lesním hospodářství jsem vytvořila 10 otázek v programu Microsoft Word 2016. Které se také zaměřovali na velikost obhospodařovaného pozemku nebo zda jsou spokojeni s typem podporovaných projektů.

Celkově odpovědělo 32 respondentů a na základě těchto odpovědí jsem vytvořila tabulku v programu Microsoft Excel 2016 a té jsem zanesla a vyhodnotila výsledky dotazníku.

14. Výsledky

Ve sledované lokalitě v Jihočeském kraji kam se odeslalo celkem 60 dotazníků a odpovědělo 32 respondentů. Dotazovaní byli fyzické osoby, které obdrželi dotace v roce 2016.

Tabulka 1. Dotazované pohlaví.

Pohlaví	
muž	žena
32	0

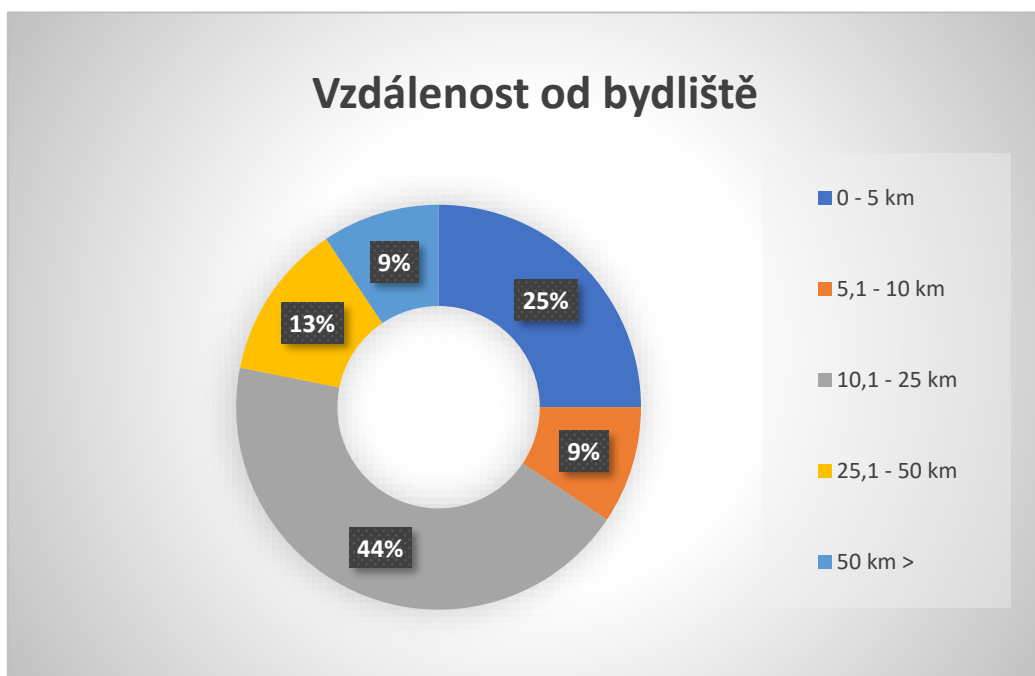
Tabulka 2. Vzdálenost lesa vlastníků/hospodářů od bydliště.

Vzdálenost od bydliště	Počet
0 - 5 km	8
5,1 - 10 km	3
10,1 - 25 km	14
25,1 - 50 km	4
50 km >	3

Z odpovídajících 32 respondentů byli všichni muži.

V otázce jak daleko od bydliště mají vlastníci či hospodáři les, velká část odpověděla, že dojíždí ve vzdálenosti do 25 km. A shodně 3 respondenti odpovídalo na tuto otázku. 3 dotazující dojíždí buď do 10 km nebo dojíždí více než 50 km.

Graf 1: Vzdálenost lesa vlastníků/hospodářů od bydliště

Tabulka 3: Velikost obhospodařovaného majetku vlastníky/hospodáři lesů

Velikost obhospodařovaného majetku	Počet
<1 ha	0
1,1 - 10 ha	0
10,1, - 50 ha	0
50,1 - 100 ha	2
100,1 - 150 ha	14
>150 ha	16

Většina dotazujících odpověděla tak, že jejich obhospodařovaný majetek je větší než 150 ha. Druhá nejčastější odpověď byla, že velikost obhospodařovaného majetku je 100,1 až 150 ha.

Graf 2: Velikost obhospodařovaného majetku vlastníky/hospodáři lesů

Tabulka 4: Dotazníkové šetření

Dotazník	Ano	Ne
Konkrétní dotační titul	29	3
Stejná pravidla pro poskytování dotací	31	1
Vyplácení přímých plateb	25	7
Další typy podporovaných projektů	24	8
Složitý postup o zažádání dotací	21	11
Jednotná dotační politika	31	1
Jednotný formulář	32	0
Provedení činnosti bez dotace	23	9

Tabulka č. 5 Vzdálenost od bydliště

Vzdálenost od bydliště	Vyplácení přímých plateb	
	Ano	Ne
0 - 5 km	5	3
5,1 - 10 km	1	2
10,1 - 25 km	13	1
50 km >	6	1

Tabulka č. 6 Velikost obhospodařovaného majetku

Velikost obhospodařovaného majetku	Vyplácení přímých plateb	
	Ano	Ne
<1 ha	0	0
1,1 - 10 ha	0	0
10,1, - 50 ha	0	0
50,1 - 100 ha	1	1
100,1 - 150 ha	10	4
>150 ha	14	2

Poměrně velká část respondentů by měla zájem o vyplácení přímých plateb, kladně odpovědělo 25 dotazujících a proti bylo pouze 7 dotazujících. Tento výsledek vzhledem zaměření této diplomové práce je velice důležitý. V závislosti na tabulku č. 5 lze říci, že 13 respondentů bydlících ve vzdálenosti 10,1 - 25 km odpovědělo kladně u otázky zda by jim vyhovovaly přímé platby. S odkazem na tabulku č. 6 lze zhodnotit, že výsledek 14 kladných odpovědí z celkových 25 nám ukazují, zájem o přímé platby u vlastníků nad 150 ha lesa. Dotaz vzdálenost lesa od bydliště a velikost obhospodařovaného majetku vzhledem k výsledkům lze konstatovat, že tento faktor je důležitý v závislosti na otázce zda je zájem o vyplácení přímých plateb.

Na další anketní otázky se odpovídalo následovně:

Na dotaz, jestli souhlasí s tím, že žádat o dotace lze jen z konkrétního dotačního titulu odpovědělo 29 respondentů kladně, pouze 3 by vyhovovala jiná forma. Naprostá většina potvrdila, aby každý rok byla stejná pravidla pro poskytování dotací a souhlasí s jednotným formulářem, způsobem a jednotným termínem pro podání žádosti o dotace. Největší rozdíly v odpovědích byly na otázky zda by provedli hospodáři či vlastníci lesa konkrétní činnost i bez poskytnuté dotace a dále na otázku zda jim přijde složitý postup o zažádání dotací.

15. Diskuze

V roce 2017 bylo provedeno dotazníkové šetření, ve kterém bylo dotazováno celkově 60 respondentů z Jihočeského kraje. Tato dotazníkové šetření odpovědělo 32 dotazujících.

Velká část, která odpověděla se shodovala v odpovědích v dotazníku. Toto šetření se provádělo na náhodně vybraných fyzických osobách, které dostali v roce 2016 dotace. Současná evropská i národní dotační politika lesního hospodářství, je zaměřena buď na ochranu životního hospodářství, nebo podporu rozvoje venkova.

Tato diplomová práce potvrzuje, že poměrně velká část vlastníků lesa by měla zájem spíše o alternativní financování v lesním hospodářství než-li je tomu stávajícímu (tradičnímu) financování.

V porovnání této diplomové práce či vědeckého článku *Alternativní možnosti financování lesnického sektoru* (Jarský 2017), kde ve srovnání vyplývá s touto prací vyplývá, že důležité také bude vlastnictví lesních pozemků. Některé publikace, např. Lidestav, Ekström (2000), Nordlund, Westin (2011) či Kuuluvainen et al. (2014) upozorňují i na genderové rozdíly v přístupu k hospodaření v lesích (a přeneseně i k dotační politice), které by do budoucna mohly hrát roli i v českém prostředí.

Místo konzervativního systému podpor upřednostňovali vlastníci lesů buď platby za ekosystémové služby či přímé platby, které jsou velice využívány v zemědělství.

Ve výsledcích mnou vytvořeného dotazníku bylo zjištěno, že 50 % dotazujících obhospodařuje majetek větší než je 150 ha a 43 % dotazujících dojíždí méně než 25km za obhospodařovaným majetkem. Při porovnání dotazu na velikost obhospodařovaného majetku a zájem o vyplácení přímých plateb bylo zhodnoceno 14 kladných odpovědi při celkovém počtu 25 zájemců o přímé platby. Všichni se shodli v tom, že všichni souhlasí s tímto jednotným formulářem pro žádost dotací. Naopak největší rozdíl v odpovědích byl při otázce, jestli jim přijde složitý postup o zažádání dotací. V porovnání s výše zmiňovaným článkem, kde téměř 72% respondentů odpovědělo, že by provedlo konkrétní činnost i bez finančního příspěvku tak přímý dotaz v článku, které aktivity by nebyly provedeny odpovědělo 22%, že by nevyužilo dotace na rekreace.

Po podrobnější prozkoumání celé problematiky alternativního financování, kdyby část chtěla inovovat zaběhlý mechanismus financování nesmíme opomenout, že stávající konzervativní systém financování lesnického sektoru je zaběhlý a tudíž je, dle teorie

byrokracie (viz např. Niskanen 1998; Hampl 2001; Sager, Rosser 2009) neochotně změněn.

Ze zjištěných výsledků lze potvrdit, dřívější domněnku o zájem většího množství vlastníků o alternativní způsoby financování lesního hospodářství (např. o využívání přímých plateb podobně jako je to v zemědělském sektoru).

16. Závěr

Jak ukazuje literární rešerše financování lesního hospodářství je velice konzervativní záležitost. Financování lesního hospodářství by potřebovalo inovaci o které se ve vědeckých kruzích hovoří i více než 10 let.

Hlavním tématem této práce byla nalézt alternativní financování ke stávajícímu konzervativnímu dotačnímu systému. Místo dotací by se dalo využívat ekosystémových plateb nebo přímých plateb, které jsou v zemědělství využívány a měly by své opodstatnění i v lesním hospodářství.

Podle dotazníkového šetření, kde odpovědělo 53%, by mělo z tohoto počtu celkem 78% o poskytování přímých plateb jako je to v zemědělství.

Podstatná část oslovených vlastníků lesa bude preferovat poskytování přímých plateb na plochu lesa oproti stávajícímu dotačnímu systému.

Literatura

Angus, A., Burgess, P.J., Morris, J., Lingard, J. 2009: Agriculture and land use: Demand for and supply of agricultural commodities, characteristics of the farming and food industries, and implications for land use in the UK. *Land Use Policy* 26S, 230–242.

Blanco V., Brown C., Rounsevell M. 2015. Characterising forest owners through their objectives, attributes and management strategies. *European Journal of Forest Research*, 134: 1027–1041. DOI: 10.1007/s10342-015-0907-x

Drobník, J., Dvořák, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 304 s.

Duben, R.: *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha, Codex Bohemia 1996.

Hamerníková, B. – Kubátová, K.: *Veřejné finance – učebnice*. Praha, Eurolex 1999.

Hamerníková, B., Maaytová, A. a kol.: *Veřejné finance*. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2010, 2. aktualizované vydání, ISBN 978-80-7357-497-0.

Hampel M. 2001. Teorie byrokracie v pojetí Williama A. Niskanena. *Politická ekonomie*, 49 (1): 47-57).

EC. 2006. Indicators for monitoring and evaluation. A practical guide. [online]. European Commission: 33 s. [cit. 25. 4. 2012] Dostupné na World Wide Web: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/indic_sf2007-2013_en.pdf.

Chen, X., Lupi, F., He, G., Ouyang, Z., Liu, J. 2009: Factors affecting land reconversion plans following a payment for ecosystem service program. *Biological Conservation* 142, 1740– 1747.

Jarský V. 2017. Alternativní možnosti financování lesnického sektoru – výsledky analýzy mezi akademickými pracovníky. *Zprávy lesnického výzkumu*, 62, 2017 (2): 127 – 134.

Jarský V. 2014. Inovace v lesním hospodářství – systémový pohled. Praha, Powerprint: 136 s

Jarský V. 2005. Veřejné finance v lesním hospodářství. Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze: 140 s.

Krejzar T., Vašíčková P. 2007. Pátá Ministerská konference o ochraně lesů v Evropě. *Lesnická práce*, 86, č. 12.

Krejzar T. 2013. Nová lesnická strategie EU. *Lesnická práce*, 92, č. 11.

Kroupová Z., Malý M. 2010. Analýza nástrojů zemědělské dotační politiky – aplikace produkčních funkcí. *Politická ekonomie*, 58 (6): 774–794.

Kubeczko, K., Rametsteiner, E. 2002. Innovation and Entrepreneurship. A new topic for forest related research? EFI INNOFORCE Discussion Paper I. Institute for Forest Sector Policy and Economics, University of Agricultural Sciences Vienna. P/2002-1. 30 s.

Kuuluvainen J., Karppinen H., Hänninen H., Uusivuori J. 2014. Effects of gender and length of land tenure on timber supply in Finland. *Journal of Forest Economics*, 20: 363–379.

Lapka M., Cudlínová E., Rikoon J.S., Pělucha M., Kvetoň V. 2011. The rural development in the context of agricultural “green” subsidies: Czech farmers’ responses. *Agricultural Economics*, 57 (6): 259–271.

Lidestav G., Ekström M. 2000. Introducing gender in studies on management behaviour among non-industrial private forest owners. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 15, 378-386).

Lojda J., 2014. Disertační práce, Dotační politika lesního hospodářství po roce 2013. Praha, s. 175.

Lojda J., Ventrubová K. 2015. Dotační politika lesního hospodářství České republiky po roce 2013. Zprávy lesnického výzkumu, 60 (1):64-72.

McCauley, D. J.: Selling out on Nature. Nature, 443, 2006, p. 27 – 28.

Ministerstvo zemědělství, 2014. Systém základních plateb, minimální požadavky a přechodná vnitrostátní podpora. Dotační podpora lesního hospodářství do roku 2020. Praha.

Ministerstvo zemědělství, 2017, *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2016*. Praha, ISBN 978-80-7434-389-6

Ministerstvo zemědělství, *Pravidla Ministerstva zemědělství pro poskytování finančních prostředků v oblasti akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství na období 2016–2020* [online]. Praha, [cit. 2018- 03-03]. Dostupné z WWW.
<http://eagri.cz/public/web/file/579277/Prehled_financovani_LH_180401.pdf>.

Moons, E., Rousseau, S. 2007: Policy options for afforestation in Flanders. Ecol Econ 64: 194–203.

Musgrave, R. A. – Musgraveová, P. B. 1994. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha, Management Press.

Naglova Z., Gurtler M. 2016. Consequences of supports to the economic situation of farms with respect to their size. Agricultural Economics (Czech Republic), 62 (7): 311–323.

Niskanen W.A. 1998. Policy analysis and public choice. Selected papers by William A. Niskanen. Cheltenham, UK, Elgar: 430 s.

Nordlund A., Westin K. 2011. Forest values and forest management attitudes among private forest owners in Sweden. *Forests*, 2: 30–50.

OECD 2005: Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition, Organisation for Economic Co-operation and Development. Paris. 162 s.

OECD 2009: Agricultural Policies in OECD Countries: Monitoring and Evaluation 2009, Paris, France. 281 s

OECD 2011: Evaluation of Agricultural Policy Reforms in the European Union. OECD Publishing. 184 s. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264112124-en>.

Pělucha M., Květoň V., Šafr K. 2017. Theory and reality of the EU's rural development policy application in the context of territorial cohesion perspective – the case of the Czech Republic in the longterm period of 2004–2013. *Land Use Policy*, 62: 13–28.

Plíva, K. 2000: Trvale udržitelné obhospodařování lesů podle souborů lesních typů. Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. 170 s.

Pletichová D., Gebeltová Z. 2015. Evaluation of the effect of subsidies on the production capability of land in selected regions of the Czech Republic. *Agris on-line Papers in Economics and Informatics*, 7 (4): 111–122.

Podrázský, V. 2006: Předmluva. In Neuhöferová, P. (ed.): Zalesňování zemědělských půd, výzva pro lesnický sektor. [Agricultural Land Afforestation, a Challenge for Forestry Sector]. Kostelec nad Černými lesy. 17.1.2006. ČZU v Praze a VULHM Jíloviště-Srnady. 7

Pondělíčková A., Vančura K. 1998. Třetí ministerská konference o ochraně evropských lesů. *Lesnická práce*, 77: 284–287.

Pondělíčková A., Koderová D., Vančura K. 1999. Trvale udržitelný rozvoj a konference o ochraně lesů. Ministerstvo zemědělství, Praha, 71 s. ISBN 80-902503-3-5.

Pulkrab, K., Sloup, M., Šišák, L., Bukáček, J. 2011: Optimální hospodářská opatření a přímé náklady pěstební činnosti podle souborů lesních typů. Certifikovaná metodika. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Brandýs nad Labem. 23 s. +CD.

Rametsteiner, E., Weiss, G. 2006: Innovation and innovation policy in forestry: Linking innovation process with systems models, *Forest Policy and Economics* 8: 691–703.

Sager F., Rosser C. 2009. Weber, Wilson, and Hegel: theories of modern bureaucracy. *Public Administration Review*, 69 (6): 1136– 1147. DOI: 10.1111/j.1540-6210.2009.02071.x

Sarvašová Z., Jarský V., Setzer F., Weiss G. 2010. Support for innovation in forestry in Rural Development Programmes of six European countries. In: COST Action E51 – Policy integration and coordination: the case of innovation and the forest sector in Europe. Luxembourg, Publications Office of the European Union: 87–106.

Schröter, D. et al. 2005: Ecosystem Service Supply and Vulnerability to Global Change in Europe. *Science*, 310, p. 1 333 – 1 337.

Schumpeter, J.A. 1934: *The Theory of Economic Development*, Cambridge, MA: Harvard University Press. 255 s.

Stiglitz, J. E. 1997. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha, Grada Publishing.

Šišák L., Pulkrab K. 2008. Hodnocení společenské sociálněekonomické významnosti funkcí lesa. Praha, ČZU v Praze: 133 s.

Špičková V., Jarský V. 2013. Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů Evropské unie. *Zprávy lesnického výzkumu*, 58: 176–185.

Štanglerová Kateřina Ing., *Výroční zpráva Přímých plateb 2015* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství [2018-04-04]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/458931/VZ_PP_2015__6__.pdf>.

Tassone, V.C., Wesseler, J., Nesci, F.S. 2004: Diverging incentives for afforestation from carbon sequestration: an economic analysis of the EU afforestation program in the south of Italy. *Forest Policy and Economics* 6, 567–578.

Trnková G., Malá Z., Vasilenko A. 2012. Analysis of the effects of subsidies on the economic behavior of agricultural businesses focusing on animal production. *Agris on-line Papers in Economics and Informatics*, 4 (4-Special): 115-126.

Vačkář D. 2010. *Ecosystem Services: Global Perspectives, Indicators and Examples*. *Život. Prostr.*, Vol. 44, No. 2, p. 65 – 69.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník na alternativní financování v lesním hospodářství.....63

Příloha č. 1 Dotazník na alternativní financování v lesním hospodářství

- 1) Vaše pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena

- 2) Jaká je Vaše vzdálenost lesa od bydliště?
 - a) Do 5 km
 - b) Do 10 km
 - c) Do 25 km
 - d) Do 50 km
 - e) Nad 50 km

- 3) Jak velký obhospodařujete pozemek?
 - a) Do 1 ha
 - b) Do 10 ha
 - c) Do 50 ha
 - d) Do 100 ha
 - e) Do 150 ha
 - f) Více jak 150 ha

- 4) Souhlasíte s tím, že žádat o dotace lze jen z konkrétního dotačního titulu?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 5) Souhlasíte, aby každý rok byla stejná pravidla pro poskytování dotací?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 6) Souhlasili byste s vyplácením dotací formou přímých plateb jako je to v zemědělství?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 7) Rozšířili byste typy podporovaných projektů?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 8) Přejde Vám složitý postup o zažádání dotací?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 9) Souhlasili byste s jednotnou dotační politikou pro všechny kraje v České republice?
 - a) Ano
 - b) Ne

10) Souhlasili byste s jednotným formulářem, způsoby a jednotným termínem pro podání žádosti o dotace?

a) Ano

b) Ne

11) Provedli byste činnost, na kterou jste dostali dotace i bez poskytnutí dotace?

a) Ano

b) Ne

Seznam zkratek

EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development
EP	Ekologický potenciál
EU	Evropská unie
IH	Intenzita hospodaření
LH	Lesní hospodářství
LHP	Lesní hospodářský plán
MZD	Meliorační a zpevňující dřevina
NIP	Národní inovační politika
NLP	Národní lesnický program
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OPŽP	Operační program Životního prostředí
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PP	Produkční potenciál
PRV	Program rozvoje venkova
SAPS	Jednotná platba na plochu
SLT	Soubor lesních typů
SZP	Společná zemědělská politika
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesa Brandýs nad Labem

Seznam tabulek

Tab. č. 1	Dotazované pohlaví
Tab. č. 2	Vzdálenost lesa vlastníků/hospodářů od bydliště
Tab. č. 3	Velikost obhospodařovaného majetku vlastníky/hospodáři lesů
Tab. č. 4	Dotazníkové šetření
Tab. č. 5	Vzdálenost od bydliště
Tab. č. 6	Velikost obhospodařovaného majetku

Seznam grafů

Graf č. 1 Vzdálenost lesa vlastníků/hospodářů od bydliště

Graf č. 2 Velikost obhospodařovaného majetku vlastníky/hospodáři lesů